

PROGRAM WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY na rok szkolny 2022/2023

Zespół Szkół w Pawłosiowie
Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza
z oddziałem przedszkolnym.

Wychowanie jest procesem, który odbywa się w każdym momencie życia dziecka. Zadaniem szkoły jest wychowanie dzieci i młodzieży do wartości.

Podstawa Prawna

Wiodące dokumenty w tym zakresie to:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (zwłaszcza art. 72);
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka;
- Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych;
- Konwencja o Prawach Dziecka;
- Ustawy i rozporządzenia MEN
- Karta Nauczyciela;
- Programy narodowe i krajowe w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia;
- Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2022/2023.

Ponadto wykorzystano:

- Raport Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej „Jak wspierać uczniów po roku epidemii? Wyzwania i rekomendacje dla wychowania, profilaktyki i zdrowia psychicznego” – sporządzony na zlecenie MEiN (oparty na wynikach badań wśród uczniów, rodziców, nauczycieli w okresie kwiecień 2020 – styczeń 2021).

Wstęp

Program Wychowawczo - Profilaktyczny realizowany w naszym Zespole Szkół opiera się na przyjętej przez Radę Pedagogiczną, Radę Rodziców i Samorząd Uczniowski – hierarchię wartości.

Treści programu są spójne ze Statutem Szkoły, Wewnątrzszkolnymi Zasadami Oceniania.

Istotą działań wychowawczych Zespołu Szkół jest współpraca wszystkich nauczycieli, rodziców, pracowników administracji i obsługi. Obowiązkiem szkoły jest wspieranie uczniów w budowaniu ich świata wartości.

Podstawy i ramy wychowania szkolnego określone są przez: Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej, Konwencję o Prawach Dziecka, Ustawę o systemie oświaty. Wszyscy pracownicy szkoły troszczą się o tworzenie klimatu otwartości, życzliwości i dialogu.

Oddziaływania profilaktyczne mają szczególne znaczenie w odniesieniu do dzieci, młodzieży w okresie dorastania, kiedy dokonuje się wiele intensywnych zmian w osobowości. Jest to czas wyjątkowo podatny na podejmowanie ryzykownych zachowań, działań zwiększających prawdopodobieństwo pojawienia się niekorzystnych psychologicznych, społecznych i zdrowotnych konsekwencji, a więc zaburzających prawidłowy rozwój.

Polega ona na promowaniu zdrowego stylu życia i zapobieganiu zagrożeniom, w szczególności na rozwijaniu umiejętności radzenia sobie z wymogami życia.

Szkolny Program Wychowawczo - Profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych oraz innych problemów występujących w środowisku szkolnym, z uwzględnieniem:

- wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora,
- ewaluacji ubiegłorocznego programu wychowawczo-profilaktycznego realizowanego w roku szkolnym 2021/2022
- wniosków i analiz wnioski z pracy zespołów zadaniowych, zespołów przedmiotowych, zespołów wychowawczych,
- innych dokumentów i spostrzeżeń ważnych dla szkoły (tj. uwagi, spostrzeżenia, wnioski nauczycieli, analizę wyników z ankiet uczniów, rodziców).

Wartości ważne dla całej społeczności szkolnej

Program Wychowawczo - Profilaktyczny umożliwia uczniom wszechstronny rozwój osobowości w wymiarze fizycznym, duchowym, emocjonalnym, społecznym i intelektualnym. Nauczyciele wspierają działania rodziców w kształtowaniu cech ważnych dla każdego człowieka. Działania wychowawcze szkoły są dostosowane do możliwości intelektualnych i psychicznych.

Za najważniejsze wartości uznajemy:

- Uczciwość;
- Odpowiedzialność;
- Poczucie własnej wartości;
- Szacunek dla innych ludzi;

- Kreatywność;
- Kulturę osobistą;
- Poszanowanie tradycji i kultury narodu;

Model absolwenta szkoły podstawowej

1. Model absolwenta szkoły podstawowej (aktywny - świadomy)

- 1.1. Zna swoje środowisko społeczne i przyrodnicze
- 1.2. Umie komunikować się ze środowiskiem
- 1.3. Aktywnie i odpowiedzialnie uczestniczy w życiu społecznym
- 1.4. Ma poczucie własnej wartości i potrafi dokonywać krytycznej samooceny
- 1.5. Dbą o swoje zdrowie i środowisko naturalne
- 1.6. Szanuje i pielęgnuje tradycje rodziny, szkoły, regionu, narodu i kraju
- 1.7. Jest uczciwy, kreatywny, cechuje się wysoką kulturą osobistą
- 1.8. Umie dokonywać odpowiedzialnych wyborów
  - 1.8.1. Zna skutki swoich decyzji
  - 1.8.2. Wie, dlaczego podejmuje decyzje
  - 1.8.3. Jest w stanie ponieść konsekwencje swego działania
  - 1.8.4. Umie krytycznie oceniać swoje możliwości
  - 1.8.5. Zna swoje mocne i słabe strony
  - 1.8.6. Nazywa, analizuje i wyraża swoje uczucia
  - 1.8.7. Wpływa na swój rozwój osobisty – samowychowanie
- 1.9. Współtworzy grupę społeczną
  - 1.9.1. W swoim postępowaniu kieruje się szacunkiem w relacjach z innymi, szanuje i dostrzega ich wysiłek oraz pracę
  - 1.9.2. Stara się być odpowiedzialnym za innych
  - 1.9.3. Jest wrażliwy na cierpienie, ból i krzywdę
  - 1.9.4. Cieszy się z sukcesów swoich i drugiego człowieka
- 1.10. Zna wartości rodziny i swoje w niej miejsce
- 1.11. Dostrzega urodę świata i potrafi w sposób odpowiedzialny korzystać z zasobów środowiska naturalnego
- 1.12. Zna i szanuje polskie dziedzictwo kulturowe, jest otwarty na europejskie i światowe wartości kultury.

Cele

Podstawowym celem szkoły jest wychowanie młodego człowieka zgodnie z przyjętym systemem wartości, z zasadami etyki chrześcijańskiej, w duchu miłości, mądrości, dyscypliny i szacunku dla innych.

Nauczanie i wychowanie w Zespole Szkół opiera się na najlepszych wartościach zaczerpniętych z chrześcijaństwa, a także z polskiej kultury i tradycji, ale uczy też szacunku dla wszystkich tradycji i kultur.

Osobowość i charakter uczniów kształtujemy przede wszystkim w dobrze i celowo zorganizowanym życiu szkoły, poprzez integrację zespołów klasowych.

Nauczyciele w swej pracy wychowawczej wspierają obowiązki rodziców.

Działalność wychowawcza w szkole polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- Fizycznej – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych;
- Emocjonalnej – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia;
- Społecznej – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, norm społecznych;
- Duchowej – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenianie znaczenia.
- Intelktualnej - to ukierunkowanie na zdobywanie wiedzy, doświadczeń i zdolności umysłowych człowieka.

Cele szczegółowe:

- 1) promowanie zdrowych nawyków,
- 2) promowanie szacunku do języka ojczystego,
- 3) przeprowadzenie cyklu lekcji wychowawczych poświęconych szkodliwości zachowań ryzykownych, w tym wszelkim przejawom przemocy i agresji,
- 4) realizacja zajęć poświęconych szkodliwości używek,
- 5) zorganizowanie zajęć pozalekcyjnych, rozwijających zainteresowania i pasje uczniowskie, przeprowadzenie diagnozy potrzeb,
- 6) przeprowadzenie zajęć dotyczących cyberprzemocy, szkodliwości nadmiernego spędzania czasu przy komputerze,
- 7) kształtowanie postaw tolerancji wobec inności, zasad demokracji, sprawiedliwości społecznej i zasad moralnych,
- 8) doskonalenie umiejętności efektywnej komunikacji, podejmowania decyzji oraz radzenia sobie ze stresem, w sytuacjach trudnych,
- 9) budowanie własnego wizerunku i wiary we własne możliwości,
- 10) promowanie zdrowego trybu życia,
- 11) rozwijanie umiejętności interpersonalnych, asertywności, empatii, radzenia sobie z emocjami,
- 12) kształcenie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych,
- 13) wspieranie rodziców w procesie wychowania uczniów, przeprowadzenie pogadarek, szkoleń, warsztatów, w szczególności dotyczących trudnych zachowań dzieci i młodzieży,
- 14) uwrażliwienie młodzieży na niesienie pomocy słabszym i pokrzywdzonym.
- 15) wdrażać wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego, dostarczać wiedzy n/t zawodów przyszłości.

KIERUNKI DZIAŁAŃ INTERWENCYJNYCH I PROFILAKTYCZNYCH

- 1.** Analiza sposobu realizacji zadań szkoły wynikających z przepisów prawnych i statutu szkoły oraz Programu Wychowawczo - Profilaktycznego Szkoły – zapewnienie w szkole zaspokojenia podstawowych potrzeb psychicznych uczniów.
- 2.** Działania szkoły w kierunkach:
  - a)** Realizacja współpracy z GOPS-em i innymi instytucjami współdziałającymi na rzecz niesienia pomocy dzieciom (zarówno finansową jak i instytucjonalną).
  - b)** Doskonalenie umiejętności nauczycieli – rozszerzenie wiedzy nauczycieli, a przede wszystkim wychowawców klas, o takie zagadnienia jak:
    - wiedza na temat uzależnień, (narkotyki, alkohol, papierosy, Internet)
    - przejawy agresji,
    - postępowania w konkretnych przypadkach i stosowania form pomocy uczniom,
    - regulacje prawne
    - zasady zdrowego odżywiania się.
  - c)** Realizowanie programów edukacyjnych, profilaktycznych.
  - d)** Organizowanie systematycznych zajęć profilaktyczno-edukacyjnych w ramach lekcji wychowawczych, zastępstw lub spotkań dodatkowych.
  - e)** Stała współpraca z rodzicami w celu przekazywania im wiedzy na temat zagrożeń, a także zapoznanie ich z działaniami szkoły wynikającymi z planu pracy szkoły.
  - f)** Zacieśnienie współpracy Rodzic-Szkoła.
  - g)** Poznanie środowiska, w którym przebywa uczeń.
  - h)** Organizowanie konkursów .
  - j)** Zapewnienia uczniom alternatywnych możliwości spędzania wolnego czasu (różnorodna atrakcyjna oferta zajęć pozalekcyjnych, aktywne formy spędzania wolnego czasu, zajęcia rekreacyjno-sportowe, wycieczki przedmiotowe, krajoznawczo-turystyczne, imprezy integracyjne- w zależności od możliwości ze względu na sytuację epidemiologiczną).
  - k)** Promocja zdrowego stylu życia (wiedzy na temat zdrowego odżywiania, kształtowanie umiejętności samodzielnego dokonywania właściwych wyborów zachowań chroniących zdrowie własne i innych ludzi).

Instytucje i organizacje wspomagające w realizacji programu

- Urząd Gminy;
- Komisariat Policji;
- Straż Pożarna w Jarosławiu;
- Kuratorium Oświaty;
- Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny;
- Zespół Kuratorów Sądowych;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
- Ośrodek Kultury;
- Centrum Aktywności Lokalnej w Pawłosiowie;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jarosławiu;
- Parafia rzymsko-katolicka;
- Rada Rodziców;
- Oddział LOP;
- Nadleśnictwo Jarosław;
- Inne działające na rzecz dziecka i rodziny;
- PSSE
- PCEN
- PWSTE w Jarosławiu oraz innymi szkołami wyższymi i średnimi w zależności od potrzeb.

STRUKTURA ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH

Dyrektor szkoły

- Stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole,
- Sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne, dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- Inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,
- Stwarza warunki do działania w szkole lub placówce: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły,
- Współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem specjalnym, pedagogiem, psychologiem szkolnym, oraz Samorządem Uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań,
- Czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego,
- Nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły,
- Motywuje nauczycieli i specjalistów do opracowania modelu wsparcia i pomocy uczniom przeżywającym trudności psychiczne,
- Monitoruje współpracę pedagoga specjalnego z nauczycielami, wychowawcami, innymi specjalistami oraz umacnia wspierającą rolę pedagoga specjalnego w rozpoznawaniu przyczyn niepowodzeń edukacyjnych uczniów lub trudności w ich funkcjonowaniu, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu przedszkola, szkoły lub placówki,

- Stwarza warunki do poszukiwania optymalnych rozwiązań w zakresie budowania systemu działań wspierających kondycję psychiczną uczniów,
- Inspiruje wszystkie grupy społeczności szkolnej do budowania dobrych wzajemnych relacji w środowisku szkolnym, jako czynnika zwiększającego skuteczność i efektywność udzielanego wsparcia,
- Dostosowuje ofertę zajęć pozalekcyjnych do oczekiwań uczniów w celu stworzenia warunków do realizacji pasji, udziału z zajęciach sportowych, kontaktu z przyrodą, a także kontaktu bezpośredniego uczniów ze sobą, z zachowaniem zasad sanitarnych,
- Dokonuje analizy obciążeń nauczycieli, wychowawców i pedagogów czynnościami formalnymi (np. prowadzeniem dokumentacji uzupełniającej, sprawozdań), w miarę możliwości redukuje ich ilość, analizuje dotychczasowe procedury i regulaminy, aby odciążyc kadre na rzecz tworzenia warunków do nawiązywania indywidualnych relacji z uczniami i klasami (*patrz: Raport Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej „Jak wspierać uczniów po roku epidemii? Wyzwania i rekomendacje dla wychowania, profilaktyki i zdrowia psychicznego”*),
- Czuwa nad wykorzystaniem lekcji wychowawczych do budowania systemu wsparcia psychicznego uczniów – wg *Raportu Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej „Jak wspierać uczniów po roku epidemii? Wyzwania i rekomendacje dla wychowania, profilaktyki i zdrowia psychicznego”* rekomendowane są „zwykłe rozmowy, zainteresowanie przeżyciami uczniów, proste zabawy integracyjne, wstępne rozpoznanie dotyczące liczby uczniów o bardzo złej kondycji psychicznej”,
- Czuwa nad intensyfikowaniem współpracy nauczycieli i wychowawców z pedagogiem specjalnym, pedagogiem, psychologiem szkolnym oraz pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznych w celu szybkiego i skutecznego reagowania na zaobserwowane problemy uczniów,
- Czuwa nad wykonywaniem zadań przez specjalistów szkoły – pedagog specjalny, pedagog, psycholog i inni specjaliści powinni aktywnie włączać się do bezpośredniej pracy profilaktycznej i bezpośredniego wsparcia uczniów i rodziców, służyć doradztwem dla nauczycieli, wspierać ich w identyfikowaniu problemów uczniów i prowadzeniu z uczniami zajęć wspierających, integracyjnych, profilaktycznych,
- Inicjuje utworzenie systemu wsparcia nauczycieli, wychowawców, innych psychologów czy pedagogów, którym trudno jest wspierać uczniów z uwagi na to, że sami przeżywają stan silnego przygnębienia epidemia, przemęczenia lub przechodzą inny kryzys psychiczny (*patrz: Raport Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej „Jak wspierać uczniów po roku epidemii? Wyzwania i rekomendacje dla wychowania, profilaktyki i zdrowia psychicznego”*),
- Nadzoruje realizację Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.

Rada pedagogiczna

- Uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych, w tym w zakresie działań wspierających kondycję psychiczną uczniów po okresie długotrwałej nauki zdalnej i izolacji od bezpośrednich kontaktów z rówieśnikami,
- Dostosowuje wymagania związane z realizacją podstawy programowej do zmniejszonej efektywności kształcenia wynikającej z osłabionej kondycji psychicznej uczniów oraz niższej efektywności zdalnego nauczania (*patrz: Raport Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej „Jak wspierać uczniów po roku epidemii? Wyzwania i rekomendacje dla wychowania, profilaktyki i zdrowia psychicznego”*),
- Dokonuje wyboru programów profilaktycznych wspierających uczniów psychicznie i uczących umiejętności radzenia sobie z wyzwaniami czasu epidemii oraz adaptacji do zmieniających się warunków nauki,
- Opracowuje projekt programu wychowawczo-profilaktycznego i uchwała go w porozumieniu z Radą rodziców,
- Opracowuje i zatwierdza dokumenty i procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością, a także depresją i uzależnieniami od technologii cyfrowych,
- Uczestniczy w realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
- Uczestniczy w ewaluacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.

Nauczyciele

- Współpracują z wychowawcami klas, innymi nauczycielami, pedagogiem specjalnym, pedagogiem, psychologiem, innymi specjalistami w zakresie realizacji zadań wychowawczych i profilaktycznych, uczestniczą w realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
- Reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia,
- Reagują na przejawy depresji, agresji, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów, w tym uzależnień od technologii cyfrowych,
- Przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością, a także depresją i innymi negatywnymi skutkami epidemii COVID-19,

- Udzielają uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych, skutków długotrwałej izolacji społecznej, ograniczeń i nieprzewidywalnych zmian związanych z epidemią COVID-19,
- Wspierają uczniów – cudzoziemców w pokonywaniu trudności związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą oraz różnicami kulturowymi, w tym uczniów z Ukrainy w szczególności z powodu sytuacji kryzysowej, w jakiej się znaleźli,
- Zapewniają atmosferę współpracy, zaufania, otwartości, wzajemnego wspomaganie,
- Kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu i demokracji,
- Rozmawiają z uczniami i rodzicami o zachowaniu i frekwencji oraz postępach w nauce na swoich zajęciach,
- Wspierają zainteresowania, pasje i rozwój osobowy ucznia,

Wychowawcy klas

- Diagnozują sytuację wychowawczą w klasie, zapewniają atmosferę współpracy, zaufania, otwartości, wzajemnego wspomaganie,
- Rozpoznają potrzeby uczniów w zakresie ochrony zdrowia psychicznego, w tym zagrożenia wynikające np. z długotrwałej izolacji społecznej w okresie epidemii COVID-19, z sytuacji kryzysowej uczniów ukraińskich,
- Rozpoznają indywidualne potrzeby rozwojowe uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych, a także nadużywaniem technologii cyfrowych,
- Na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w Szkolnym Programie Wychowawczo-Profilaktycznym opracowują plan pracy wychowawczej dla klasy na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów,
- Przygotowują sprawozdanie z realizacji planu pracy wychowawczej i wnioski do dalszej pracy,
- Zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły,
- Są członkami zespołu wychowawców i wykonują zadania zlecone przez przewodniczącego zespołu,

- Oceniają zachowanie uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami - uwzględniają trudności w funkcjonowaniu uczniów w szkole wynikające z długotrwałego trwania w stanie epidemii COVID-19,
- Współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem specjalnym, pedagogiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach,
- Wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
- Rozpoznają oczekiwania swoich uczniów i ich rodziców,
- Dbają o dobre relacje uczniów w klasie, utrzymywanie kontaktów rówieśniczych, rozwijanie wzajemnej pomocy i współpracy grupowej,
- Podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom podopiecznych,
- Współpracują z sądem, policją, innymi osobami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży,
- Podejmują działania w zakresie poszerzania własnych kompetencji wychowawczych.

Zespół wychowawców

- Opracowuje projekty procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością, zasad współpracy z instytucjami i osobami działającymi na rzecz uczniów, propozycje modyfikacji zasady usprawiedliwiania nieobecności, udzielania kar, nagradzania, wystawiania ocen zachowania i innych,
- Analizuje i rozwiązuje bieżące problemy wychowawcze, promuje metodę pozytywnego dyscyplinowania uczniów,
- Ustala potrzeby w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczych nauczycieli, w tym rozpoczynających pracę w roli wychowawcy,
- Przygotowuje analizy i sprawozdania w zakresie działalności wychowawczej i profilaktycznej szkoły,
- Uczestniczy w poszukiwaniu nowych rozwiązań na rzecz budowania szkolnego systemu ochrony zdrowia psychicznego uczniów,
- Inne, wynikające ze specyfiki potrzeb szkoły.

Pedagog specjalny, m.in.

- Współpracuje z nauczycielami, wychowawcami, specjalistami, rodzicami i uczniami w:

- Rekomendowaniu dyrektorowi działań w zakresie zapewnienia aktywnego uczestnictwa uczniów w życiu szkoły oraz tworzeniu warunków dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami,
- Prowadzeniu badań i działań diagnostycznych związanych z rozpoznawaniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów,
- Rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych uczniów,
- Udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej w bezpośredniej pracy z uczniami,
- Współpracuje, w zależności od potrzeb, z innymi podmiotami (m.in. poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli, innymi przedszkolami, szkołami i placówkami, organizacjami pozarządowymi, pomocą nauczyciela, pracownikiem socjalnym, asystentem rodziny),
- Przedstawia radzie pedagogicznej propozycje w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli w zakresie wymienionych wyżej zadań.

Pedagog szkolny / Psycholog

- Diagnozuje środowisko wychowawcze, w tym stan kondycji psychicznej uczniów,
- Uczestniczy w poszukiwaniu nowych rozwiązań na rzecz budowania szkolnego systemu ochrony zdrowia psychicznego uczniów,
- Zapewnia uczniom pomoc psychologiczną w odpowiednich formach,
- Współpracuje z rodzicami uczniów potrzebującymi szczególnej troski wychowawczej lub stałej opieki, wsparcia psychologicznego,
- Zapobiega o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów,
- Współpracuje z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych, udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzicom uczniów,
- Współpracuje z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno-wychowawczy szkoły i poszerzającymi zakres działań o charakterze profilaktycznym, w tym z poradnią psychologiczno-pedagogiczną,
- Wspiera nauczycieli, wychowawców, inne osoby pracujące z uczniami w identyfikacji problemów uczniów, w tym wczesnych objawów depresji, a także w udzielaniu im wsparcia,
- Rozwija współpracę z nauczycielami, wychowawcami, a także pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznych w celu szybkiego i skutecznego reagowania na zaobserwowane problemy uczniów,

- Aktywnie włącza się do bezpośredniej pracy profilaktycznej i bezpośredniego wsparcia uczniów i rodziców, służy doradztwem dla nauczycieli, wspiera ich w identyfikowaniu problemów uczniów i prowadzeniu z uczniami zajęć wspierających, integracyjnych, profilaktycznych,
- Wspiera nauczycieli, wychowawców, innych psychologów czy pedagogów, którym trudno jest wspierać uczniów w związku z tym, że sami przeżywają stan silnego przygnębienia epidemią, przemęczenia lub przechodzą inny kryzys psychiczny (*patrz: Raport Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej „Jak wspierać uczniów po roku epidemii? Wyzwania i rekomendacje dla wychowania, profilaktyki i zdrowia psychicznego”*),
- Promuje budowanie dobrych, wzajemnych relacji pomiędzy wszystkimi grupami społeczności szkolnej, jako czynnika zwiększającego skuteczność i efektywność udzielanego wsparcia.

Samorząd uczniowski

- Jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły, działalności oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem,
- Uczestniczy w poszukiwaniu nowych rozwiązań na rzecz budowania szkolnego systemu ochrony zdrowia psychicznego uczniów,
- Współpracuje z Zespołem Wychowawców i Radą Pedagogiczną,
- Prowadzi akcje pomocy dla potrzebujących kolegów,
- Reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego,
- Propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji,
- Dbą o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycję,
- Może podejmować działania z zakresu wolontariatu

Nauczyciel Wychowawca

Szczególną rolę w procesie wychowania odgrywa wychowawca klasy, który:

- Własną osobowością, spójnością w nauczaniu wartości, wpływa na prawidłową ocenę postaw moralnych, kształtując pożądane cechy charakteru;
- Szanuje godność osobistą ucznia i nie narusza prywatności jego uczuć;
- Współpracuje z rodzicami w zakresie kierunku rozwoju osobowości dziecka;
- Umie zintegrować zespół klasowy;
- Zna swych wychowanków, ich środowisko rodzinne;
- Diagnostuje problemy wychowawcze i podejmuje działania zmierzające do ich rozwiązania;
- Dbą o właściwą atmosferę klasy, kierując się zasadą obiektywizmu i życzliwości;

- Współpracuje z nauczycielami innych przedmiotów;
- Zna sukcesy i porażki swoich uczniów;
- Pomaga uczniowi odnaleźć sens życia i wytyczyć kierunek dalszego rozwoju;
- Jest konsekwentny w słowach i czynach, umiejętnie stosuje nagrody i kary;
- Analizuje przyczyny niepowodzeń wychowanka oraz informuje rodziców o jego postępach;
- Wdraża uczniów do samooceny i samokontroli;
- Dokonuje oceny zachowania ucznia.

Każdy wychowawca rozpoczyna pracę z zespołem klasowym od stworzenia własnego planu pracy, zgodnego z programem wychowawczo - profilaktycznym.

WYCHOWAWCA W NASZEJ SZKOLE

- Wspiera uczniów w poszukiwaniu dalszej drogi ich rozwoju;
- Integruje zespół klasowy;
- Inspiruje i wzmacnia współpracę z rodzicami;
- Pomaga odkrywać godność człowieka;
- Wspiera rodziców w procesie wychowania;
- Wdraża do samodzielności i odpowiedzialności;
- Przygotowuje do aktywnego udziału w życiu społecznym;
- Zapewnia uczniom poznawanie zasad rozwoju osobowego i życia społecznego;
- Zapewnia uczniom poznawanie dziedzictwa kultury narodowej;
- Pomaga w podejmowaniu decyzji dotyczącej kierunku dalszej edukacji;
- Podejmuje problemy, zagadnienia zgodne z tym, co przeżywają uczniowie jako klasa lub jako osoby dojrzewające.

Nauczyciel

- Otwarty – gotów przełamywać stereotypy w swoim zawodzie i poszukiwać dróg porozumienia z uczniami, ich rodzicami i innymi nauczycielami. Chętny do rozwijania swojego warsztatu pracy i poszukiwania nowych doświadczeń.
- Opiekuńczy – podejmujący działania w celu rozpoznania i oceny sytuacji rodzinnej ucznia, służy mu pomocą i radą w rozwiązywaniu problemów.
- Przyjazny uczniowi – szanuje ucznia i buduje jego poczucie własnej wartości, dba o właściwe z nim relacje.
- Komunikatywny – śmiało prezentuje własne poglądy, argumentując i broniąc ich, ale równocześnie gotowy jest do wysłuchania opinii innych ludzi, także uczniów. Umiejący i lubiący współpracować w zespole.
- Kompetentny – dysponuje bogatą, wciąż aktualizowaną wiedzą w swojej dziedzinie oraz szerokimi zainteresowaniami ogólnymi. Aktywnie bierze udział w różnych formach doskonalenia zawodowego.
- Konkretny – potrafi w syntetyczny sposób określić swoje oczekiwania i wymagania oraz dokonać rzeczowej oceny ich realizacji.

- Twórczy – umie stawiać sobie cele i dostosowywać do nich swoje działania. Stale poszukujący i weryfikujący swoje pomysły.
- Sprawiedliwy – potrafi opracować system oceniania z przedmiotu na podstawie dokumentu WSO. Potrafi dostosować plan wynikowy do możliwości uczniów.
- Wspomagający rodziców – potrafi aktywnie słuchać i przeprowadzić zebranie metodami aktywnymi. Zachęca do współdziałania na rzecz szkoły.
- Empatyczny – niesie pomoc potrzebującym wsparcia uczniom ze względu na trudną sytuację rodzinną i szkolną.

Nauczyciel Katecheta

Do szczególnych zadań realizowanych przez katechetów należą:

- Celebrowanie Mszy św. z okazji rozpoczęcia i zakończenia roku szkolnego oraz świąt i uroczystości szkolnych i państwowych;
- Organizowanie pielgrzymek do miejsc kultu religijnego;
- Organizowanie spotkań modlitewnych;
- Udział w szkolnych imprezach charytatywnych.

Niezbędna i niezwykle ważna jest rola i udział księdza katechety w kształtowaniu osobowości, postaw i określonego systemu wartości młodego człowieka opartego o wyznawaną wiarę w Pana Boga.

Współpraca z rodzicami

1. W związku z pierwszoplanową funkcją rodziny w wychowaniu szkoła ściśle współpracuje z rodzicami w sprawach kształcenia, wychowania i profilaktyki.
2. Rodzice współtworzą i opiniują szkolne dokumenty określające działalność edukacyjną szkoły: wewnętrzne zasady oceniania, program wychowawczo – profilaktyczny, szkoły oraz szkolny zestaw programów nauczania.
3. Szkoła umożliwia rodzicom zapoznanie się z planowanymi działaniami wychowawczymi, programami nauczania oraz zasadami oceniania.
4. Szkoła zapewnia rodzicom możliwość indywidualnych konsultacji z nauczycielami i wychowawcami .
5. Szkoła zapewnia rodzicom możliwość uczestniczenia w tzw. „drzwiach otwartej szkoły” oraz w prelekcjach poświęconych zagadnieniom wychowawczym.
6. Rodzice mają prawo do uzyskiwania w atmosferze życzliwości, rzetelnej informacji na temat swojego dziecka, jego zachowania, postępów w nauce i przyczyn trudności w szkole.
7. Rodzice mają możliwość zwolnienia ucznia z zajęć lekcyjnych oraz usprawiedliwienia jego nieobecności o szkole.
8. Szkoła oczekuje od rodziców rzetelnej informacji na temat zdrowia dziecka oraz jego potrzeb opiekuńczo-wychowawczych.
9. Rodzice ponoszą odpowiedzialność materialną za umyślne zniszczenia i kradzieże dokonane w szkole przez swoje dzieci.

10. Podejmowana jest współpraca z rodzicami w ramach zespołów ds. specjalnych potrzeb edukacyjnych w sprawie udzielania i organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, opracowania indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych, wielospecjalistycznych ocen funkcjonowania ucznia.
11. Rodzice uczestniczą w poszukiwaniu nowych rozwiązań na rzecz budowania szkolnego systemu ochrony zdrowia psychicznego uczniów.
12. Dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów.
13. Włączanie rodziców do współpracy w organizowanie życia szkoły.
14. Rozpoznawanie potrzeb rodziców i ich dzieci w różnych dziedzinach życia.

Program wychowawczo- profilaktyczny.

Zadania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne
Sfera Intelektualna		
1. Wspieranie rodziców w pracy nad harmonijnym rozwojem uczniów	<ul style="list-style-type: none"> ● zebrania z rodzicami, dni otwarte i kontakty indywidualne. ● organizowanie konsultacji z nauczycielami uczącymi poszczególnych przedmiotów w celu pozyskiwania odpowiedzi na nurtujące rodziców pytania. ● poznanie potrzeb i oczekiwań rodziców uczniów (ankiety) ● włączanie rodziców w prace na rzecz zespołów klasowych i szkoły ● praca Rady Rodziców, trójek klasowych. ● udział rodziców w imprezach szkolnych. ● motywowanie do korzystania z informacji zamieszczanych dla rodziców na stronie internetowej szkoły. ● wskazywanie rodzicom podczas spotkań pozytywnych stron systematycznych kontaktów i dobrych relacji z wychowawcą i innymi nauczycielami w niesieniu pomocy ich dzieciom. ● godzina konsultacji dla rodziców według ustalonego harmonogramu. 	Pedagog szkolny Wychowawcy klas Nauczyciele ZS w Pawłosiewie.

	<ul style="list-style-type: none"> • włączenie rodziców do współodpowiedzialności za wychowanie i edukację dzieci. • zapoznanie z instytucjami pomocowymi działającymi na rzecz dzieci i ich rodzin. • wzmocnienie roli specjalistów w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych. • spotkania ze specjalistami. 	
2. Praca z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • opracowanie programów nauczania przedmiotów stosownie do możliwości ucznia, nauczanie indywidualne. • opracowanie indywidualnych programów edukacyjno – terapeutycznych ,ocen wielospecjalistycznych dla uczniów posiadających orzeczenia. • organizacja zajęć specjalistycznych. • współpraca z poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną. • edukacja nauczycieli i rodziców. • wzmocnienie zachowań właściwych: pochwała, nagroda, wyróżnienie. 	<p>Pedagog szkolny Nauczyciele przedmiotów Logopeda Zespoły nauczycieli Nauczyciel wspomagający</p>
3. Wdrażanie ucznia do mądrego planowania czasu pracy i czasu wolnego.	<ul style="list-style-type: none"> • zachęcanie do własnego rozwoju intelektualnego poprzez korzystanie z Internetu, biblioteki i innych materiałów edukacyjnych, • propagowanie zajęć pozalekcyjnych do rozwijania zainteresowań pasji, • propagowanie wśród uczniów czytelnictwa • zachęcanie do obcowania z książką poprzez prezentację ulubionych i ciekawych książek w klasie, szkole, spotkania czytelnicze • głośne czytanie bajek i baśni w klasach • zapoznanie uczniów z różnymi aktywnymi formami spędzania czasu wolnego • praca w organizacjach szkolnych 	<p>Wychowawcy klas. Bibliotekarz Poloniści Informatycy</p>

<p>4. Podnoszenie efektów kształcenia w kontekście planowania i realizacji procesu dydaktycznego oraz wyników zewnętrznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • praca z uczniem zdolnym i mającym trudności w nauce • zajęcia specjalistyczne: korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rewalidacyjne, doradztwo zawodowe • organizacja i udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia • wspieranie rozwoju dzieci młodszych poprzez indywidualizację pracy na lekcji, udział w zajęciach dodatkowych <ul style="list-style-type: none"> • udział w konkursach i przeglądach. • prowadzenie zajęć rozwijających uzdolnienia. • motywowanie uczniów do systematycznego rozwijania własnych pasji i zainteresowań. • rozwijanie kompetencji informatycznych w ramach projektu "Laboratoria przyszłości". 	<p>Zespół nauczycieli uczących specjaliści</p>
<p>5. Niwelowanie wszelkich przejawów agresji i przemocy w szkole kształcenie umiejętności radzenia w sytuacjach trudnych i rozwiązywania problemów .</p>	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja tematów związanych z radzeniem sobie w sytuacjach trudnych, rozwiązywaniem konfliktów, problemów • wykorzystanie zapisów monitoringu do niwelowania wszelkich przejawów agresji i przemocy (zgodnie z procedurami) • korzystanie z literatury oraz filmów zgromadzonych w bibliotece • realizowanie programów profilaktycznych • zajęcia z przedstawicielami instytucji wspierających szkołę (Policją, Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną) 	<p>Zespół nauczycieli uczących Pedagog szkolny</p>
<p>6. Systematyczna praca z uczniem zdolnym</p>	<ul style="list-style-type: none"> • koła zainteresowań • przygotowanie do konkursów • zajęcia sportowe, konkursy, zawody 	<p>Zespół nauczycieli uczących</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • indywidualizacja pracy na lekcji 	
<p>7. Zapobieganie trudnościom w nauce oraz dostosowanie działań do potrzeb uczniów (praca z uczniem mniej zdolnym)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia dodatkowe z uczniem mniej zdolnym • indywidualizacja pracy na lekcji • współpraca z Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną • współpraca z rodzicami • zorganizowanie dodatkowych zajęć dydaktyczno- wyrównawczych celem powtórzenia i utrwalenia materiału 	<p>Zespół nauczycieli uczących Wychowawcy</p> <p>Pedagog szkolny</p>
<p>8. Podnoszenie poziomu kultury osobistej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • propagowanie wśród uczniów właściwych i kulturalnych zachowań, • uczenie właściwego korzystania z telefonu komórkowego, Internetu i innych urządzeń nowej technologii • troska o bezpieczeństwo i sposób wykorzystania treści zawartych w Internecie. 	<p>Wychowawcy klas Nauczyciel uczący</p>
Sfera Fizyczna		
<p>9. Dbanie o zdrowie swoje i innych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki z rodzicami na zebraniach (edukacja n/t symptomów uzależnień od narkotyków), z uczniami na godzinach wychowawczych na temat zdrowego stylu życia, radzenia sobie z emocjami, • wykonanie ściennych gazetek informacyjnych, • realizacja zajęć dotyczących profilaktyki uzależnień. • realizacja programów profilaktycznych. • udział w projektach promujących zdrowy styl życia. • troska o zdrowie psychiczne dzieci poprzez..... 	<p>Wychowawcy klas Pedagog szkolny Zaproszeni specjaliści</p>
<p>10. Kształtowanie zachowań i postaw</p>	<ul style="list-style-type: none"> • organizacja konkursów ekologicznych, obchody Dnia Ziemi, 	<p>Wyznaczeni nauczyciele odpowiedzialni za daną</p>

proekologicznych.	<ul style="list-style-type: none"> • udział w akcji Sprzątanie Świata, segregowanie i zbiórka surowców wtórnych, ekspozycja gazetek, plakatów na temat degradacji środowiska i jej zapobieganiu, • dbałość o tereny zielone w najbliższym środowisku, 	impresję.
11. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa poza godzinami lekcyjnymi	<ul style="list-style-type: none"> • opieka w świetlicy szkolnej. • opieka pielęgniarki szkolnej • dyżury nauczycieli podczas przerw • dyżury podczas przemieszczania się dzieci do autobusu szkolnego 	Zespół nauczycieli uczących Pielęgniarka szkolna
12. Promowanie zdrowych nawyków, ze szczególnym uwzględnieniem aktywności fizycznej	<ul style="list-style-type: none"> • udział w zajęciach pozalekcyjnych • imprezy prozdrowotne • promowanie aktywnego udziału na zajęciach wychowania fizycznego • realizacja zadań z programu szkoły promującej zdrowie • zachęcanie do spędzania czasu wolnego na świeżym powietrzu • opieka pielęgniarki szkolnej 	Zespół nauczycieli uczących Pielęgniarka szkolna
13. Przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym podejmowanym przez uczniów.	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanki na temat zagrożeń uzależnieniami (alkohol, papierosy, INTERNET, narkotyki, dopalacze). praca z uczniami przejawiającymi symptomy zagrożenia zgodnie z procedurami 	Wychowawcy klas Pedagog szkolny Zaproszeni specjaliści
14. Kształtowanie właściwej postawy wobec własnego wizerunku.	<ul style="list-style-type: none"> • dbanie o kulturę stroju i estetykę wyglądu zewnętrznego. 	Wychowawcy klas Zespół nauczycieli uczących
15. Promowanie zdrowego stylu życia.	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja zadań z Programu Szkoły Promującej Zdrowie, • realizacja programów profilaktycznych • zajęcia edukacyjne n/t zdrowego stylu życia • pogadanki na temat problemów zdrowotnych wynikających ze złych nawyków żywieniowych 	Wychowawcy klas Zespół nauczycieli uczących Pielęgniarka szkolna Realizatorzy programów profilaktycznych Zaproszeni specjaliści

Sfera Duchowa

<p>16. Kształtowanie u uczniów umiejętności budowania własnego systemu wartości, odpowiedzialności i działania zgodnego z prawem. Przygotowanie młodzieży do życia w państwie obywatelskim.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • upowszechnianie wiedzy o zasadach postępowania w sytuacjach kryzysowych, obowiązujących normach • monitorowanie frekwencji uczniów. • zwrócenie uwagi na podnoszenie stopnia kultury osobistej. • rozwijanie umiejętności korzystania ze znajomości podstawowych norm prawnych, dokumentacji szkolnej, zasad funkcjonowania szkoły: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Lekcje religii i etyki ✓ Lekcje j. polskiego ✓ Lekcje historii ✓ Lekcje WOS ✓ Statut ZS w Pawłosiowie ✓ Regulamin Szkoły ✓ Konwencja Praw Dziecka ✓ Ustawa antynikotynowa ✓ Ustawa o przeciwdziałaniu alkoholizmowi i wychowaniu w trzeźwości, ✓ Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich ✓ Odpowiedzialność uczniów i ponoszenie przez uczniów skutków własnych decyzji (odpowiednie uregulowania w statucie Szkoły i WZO) 	<p>Wychowawcy klas Nauczyciele ZS w Pawłosiowie</p>
<p>17. Przygotowanie do życia w rodzinie w oparciu o uniwersalne wartości moralne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uwrażliwienie uczniów na potrzeby innych i zwrócenie uwagi na konieczność niesienia pomocy potrzebującym. • promowanie postaw etycznych. • rozwijanie umiejętności właściwej oceny, hierarchizacji i selekcji dostępnych informacji. • kształtowanie umiejętności oceniania i korygowania własnego postępowania. 	<p>Zespół nauczycieli uczących</p>

<p>18. Dbanie o kulturę języka uczniowskiego na co dzień.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przestrzeganie kontraktu klasowego, • wyciąganie konsekwencji wobec uczniów za używanie wulgaryzmów, przekleństw i wyzwisk. 	<p>Zespół nauczycieli uczących</p>
<p>19. Budowanie więzi między uczniami</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazywanie na lekcjach wychowawczych takich wartości jak: przyjaźń, koleżeństwo, • wzajemny szacunek, zdolność empatii, • wyrażanie uczuć, udzielanie pomocy w nauce i trudnych sytuacjach życiowych • współpraca w grupie, samorządność klasowa • organizacja imprez klasowych, • wykonywanie przydzielonych zadań. • prowadzenie zajęć integrujących zespoły klasowe w celu doskonalenia kompetencji interpersonalnych w nawiązywania dobrych relacji. • stwarzanie przestrzeni gdzie uczniowie będą mogli mówić o swoich emocjach, interakcjach z domownikami, rówieśnikami, nauczycielami, • integracja zespołów klasowych z uczniami przybyłymi z zagranicy. 	<p>Pedagog szkolny Wychowawcy klas</p>
<p>20. Zaangażowanie młodzieży na rzecz wspierania potrzebujących</p>	<ul style="list-style-type: none"> • udział i organizacja akcji charytatywnych, • udział w imprezie charytatywnej na rzecz niepełnosprawnych • udział w działaniach charytatywnych w powiecie, • troska o groby zapomniane, • współpraca z instytucjami fundacjami i organizacjami działającymi w dziedzinie pomocy potrzebującym. 	<p>Zainteresowani nauczyciele ZS w Pawłosiovie Zespół ds. charytatywnych</p>
<p>Sfera emocjonalna</p>		
<p>21. Budzenie miłości do</p>	<ul style="list-style-type: none"> • udział w imprezach, apelach z okazji 	<p>Wyznaczeni nauczyciele</p>

Ojczyzny i poczucia wspólnoty narodowej.	<p>rocznic lokalnych i świąt państwowych np. apel z okazji Święta Niepodległości, Święto Konstytucji 3 Maja, poznawanie symboli narodowych, ich historii i znaczenia, okazywanie im szacunku</p> <ul style="list-style-type: none"> • lekcje w Szkolnej Izbie Pamięci, • lekcje muzealne, • wycieczki szkolne organizowane w ramach projektu "Poznaj Polskę". 	odpowiedzialni za daną imprezę.
22. Działania na rzecz dzieci niepełnosprawnych z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego.	<ul style="list-style-type: none"> • integracja klasowa • udział uczniów w zajęciach specjalistycznych rewalidacyjnych i logopedycznych. • współpraca z rodzicami w opracowywaniu dokumentów dla uczniów i ustalaniu właściwych form pomocy 	Dyrektor ZS w Pawłosiowie Pedagog specjalny Pedagog szkolny Logopeda szkolny Wychowawcy klas
23. Kształtowanie u uczniów potrzeby udzielania pomocy innym.	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanki na godzinach wychowawczych mające na celu uwrażliwienie uczniów na krzywdę innych, • zapoznanie uczniów z podmiotami i instytucjami, które zajmują się udzielaniem pomocy (adresy, numery telefonów np.999, 112), • nauka udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach poprzez pokazy i ćwiczenia • kształtowanie u uczniów potrzeby bezinteresownej pomocy (wolontariat) np. pomoc w nauce. 	Wychowawcy klas
24. Otoczenie opieką uczniów przewlekle chorych	<ul style="list-style-type: none"> • Praca z dzieckiem przewlekle chorym (cukrzyca, astma, padaczka), niesienie pomocy w zależności od potrzeb zgodnie z procedurą • uczenie tolerancji właściwego reagowania na potrzeby wobec uczniów z problemami zdrowotnymi • współpraca z rodzicami w ustalaniu 	Wychowawcy klas Pedagog szkolny Pielęgniarka szkolna

	form i metod w pracy z ich chorymi dziećmi	
25. Kształtowanie wśród uczniów postaw akceptowanych społecznie, budowanie wrażliwości na drugiego człowieka, uczenie tolerancji i umiejętności skutecznej komunikacji interpersonalnej.	<ul style="list-style-type: none"> • imprezy klasowe • religia i elementy wiedzy zawarte w innych przedmiotach. • trening zachowań asertywnych, rozwiązywanie konfliktów. • zajęcia motywujące do nauki. • zajęcia na temat komunikacji, kontaktów interpersonalnych 	Pedagog szkolny Wychowawcy klas Nauczyciele ZS w Pawłosiowie Pedagog
26. Radzenie sobie w różnych sytuacjach np. stresowych, problemowych i nowych.	<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia z pedagogiem • pogadanki na lekcjach wychowawczych • wyjaśnianie uczniom zjawisk, które ich otaczają 	Pedagog szkolny Wychowawcy klas
Sfera społeczna		
27. Kształtowanie poczucia przynależności do kultury europejskiej.	<ul style="list-style-type: none"> • pogadanki na temat Unii Europejskiej w celu poznania aspektów geograficznych i kulturowych krajów Europy, 	Nauczyciele WOS, geografii i historii.
28. Pielęgnowanie i pogłębianie tradycji związanych z „małą ojczyzną”	<ul style="list-style-type: none"> • udział w uroczystościach organizowanych przez Gminę Pawłosiów, • udział w konkursach gminnych • udział w projektach organizowanych przez Gminną Bibliotekę w Pawłosiowie. 	Wyznaczeni nauczyciele odpowiedzialni za daną imprezę.
29. Pielęgnowanie i tworzenie tradycji szkoły.	<ul style="list-style-type: none"> • znajomość życia i działalności Patrona Szkoły. • znajomość historii i symboliki szkolnej (patron, logo), • udział i współtworzenie imprez szkolnych jak: pasowanie pierwszoklasistów, jasełka, mikołajki • Narodowe czytanie ballad i romansów A. Mickiewicza. 	Wyznaczeni nauczyciele odpowiedzialni za daną imprezę.

<p>30. Kształtowanie samorządności i demokracji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wybory do samorządu klasowego, • wybory i działalność Samorządu Uczniowskiego 	<p>Opiekun SU Wychowawcy klas</p>
<p>31. Kształtowanie poczucia odpowiedzialności.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pełnienie przez uczniów różnego rodzaju funkcji: poczet sztandarowy szkoły, członkowie organizacji szkolnych, zarząd SU, • realizacja projektów edukacyjno - wychowawczych w ramach różnych przedmiotów 	<p>Opiekun SU Wychowawcy klas Opiekun sklepiku</p>
<p>32. Kształtowanie poczucia bezpieczeństwa w szkole, w drodze do szkoły, w czasie ferii, wakacji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja zajęć: „Bezpieczna droga do szkoły” • przypominanie zasad poruszania się po drodze ze szczególnym zwróceniem uwagi na rowerzystów • propagowanie procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych i zagrożenia, • przestrzeganie regulaminów szkolnych • przeprowadzenie zajęć: bezpieczne ferie zimowe i bezpieczne wakacje. 	<p>Wychowawcy klas</p>
<p>33. Przestrzeganie praw człowieka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z kodeksem praw i obowiązków ucznia - Regulamin Uczniowski, Prawa Dziecka 	<p>Zespół nauczycieli uczących</p>
<p>34. Walka z agresją i przemocą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • spotkania ze specjalistami, • pogadanki z uczniami, • rozmowy z uczniami, rodzicami, kontrakty, praca zgodnie z procedurami 	<p>Wychowawcy klas Pedagog szkolny Zaproszeni specjaliści</p>
<p>35. Zapoznanie uczniów i rodziców (opiekunów) z kodeksem klasowym i prawem szkolnym: Statut Szkoły, WZO</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki w klasach dotyczące znajomości praw i obowiązków ucznia. Zapoznanie rodziców (opiekunów) z prawem szkolnym, przy okazji zebrań. 	<p>Wychowawcy klas.</p>
<p>36. Przygotowanie młodzieży do życia w nowoczesnym społeczeństwie, do pełnienia określonych ról społecznych i</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza o współczesnym rynku pracy i zmianach w nim następujących. Kształtowanie umiejętności znalezienia się na rynku pracy. Współpraca ze szkołami ponadpodstawowych. • poznanie oferty szkół 	<p>Pedagog szkolny Psycholog Reprezentanci szkół ponadpodstawowych</p>

zawodowych, promowanie kreatywności w działaniu	ponadpodstawowych <ul style="list-style-type: none"> • spotkania z ciekawymi ludźmi. • zajęcia z preorientacji zawodowej ze specjalistami 	
37. Współpraca z instytucjami wspomagającymi proces wychowawczy w szkole.	<ul style="list-style-type: none"> • kierowanie spraw do instytucji wspomagających proces wychowawczy w szkole • konsultacje, poradnictwo, spotkania 	Pedagog szkolny Wychowawcy klas
38. Integracja środowiska szkolnego i klasowego	<ul style="list-style-type: none"> • spotkania okolicznościowe. • organizacja imprez i uroczystości szkolnych. • godziny wychowawcze • praca samorządu szkolnego. 	Wychowawcy klas Opiekun i członkowie Samorządu Szkolnego Nauczyciele ZS w Pawłosiowie
39. Uczenie szacunku dla symboli narodowych oraz poszanowania miejsc o znaczeniu narodowym. Kształtowanie uczuć patriotycznych oraz właściwej postawy wobec społeczności lokalnej	<ul style="list-style-type: none"> • obchody świąt państwowych i religijnych • ceremoniał szkolny (wywieszanie flagi narodowej) w miejscach pamięci. • akademie z okazji świąt narodowych • wdrażanie uczniów z Ukrainy w realizację procesu dydaktyczno-wychowawczego. 	Odpowiedzialni nauczyciele
40. Kształtowanie umiejętności współdziałania i przestrzegania norm współżycia w zespole klasowym.	<ul style="list-style-type: none"> • wdrażanie i nauka przestrzegania regulaminów szkolnych i kontraktu klasowego, • organizacja imprez klasowych • organizacja pomocy koleżeńskiej • dbanie o salę lekcyjną , i inne pomieszczenia 	Wychowawcy klas Pedagog szkolny

Procedury interwencyjne

SZKOLNY SYSTEM INTERWENCJI

PRZEPISY – PODSTAWA PRAWNA

1. Rozporządzenie MEN i SPORTU z dnia 31 stycznia 2003 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 26, poz. 26) w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.
2. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomani, (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198).
3. Rozporządzenie MEN z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pierwszej pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2010 r. Nr 228, poz. 1487).
4. Kodeks karny.
5. Karta nauczyciela.
6. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.
7. Konwencja o prawach dziecka.
8. Konstytucja RP.
9. Kodeks cywilny.
10. Kodeks postępowania administracyjnego.
11. Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich.
12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).

I. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI W PRZYPADKU AGRESYWNEGO ZACHOWANIA ZE STRONY UCZNIÓW.

1. Przerwanie zachowania agresywnego.
2. Poinformowanie wychowawcy o zdarzeniu.
3. Przeprowadzenie przez wychowawcę rozmowy z uczniem/uczniemi w obecności nauczyciela – świadka zdarzenia (zidentyfikowanie ofiary, agresora, świadka, ocenianie zdarzenia, wyciągnięcie wniosków).
4. Sporządzenie notatki: zeszyt uwag (opis zdarzenia, osoby uczestniczące, sprawca, poszkodowany).
5. Poinformowanie rodziców ucznia/uczniów, uczestników zdarzenia o zaistniałej sytuacji.
6. Zgłaszanie powtarzających się sytuacji do pedagoga oraz dyrektora szkoły (przekazanie notatek z zajęć).
7. W przypadku drastycznych zachowań agresywnych natychmiastowe powiadomienie przez wychowawcę dyrektora szkoły.
8. Ustalenie przez wychowawcę w porozumieniu z dyrektorem szkoły sankcji w stosunku do ucznia/uczniów w oparciu o Statut Szkoły.

II. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU BRAKU EFEKTU INTERWENCJI DORAŻNEJ WYCHOWAWCY.

1. Przeprowadzić rozmowy z uczniem/uczniemi o jego zachowaniu:
  - z każdym osobna,

- miejsce rozmowy zapewniające spokój, brak świadków,
  - jasno określić cel rozmowy,
  - opisać zachowanie ucznia które jest powodem rozmowy,
  - przekazanie jasnego i jednoznacznego komunikatu o braku akceptacji zachowania agresywno – przemocowego,
  - dać uczniowi szansę wypowiedzenia się na temat zachowania będącego powodem interwencji,
  - omówić z uczniem skutki przejawianych przez niego zachowań oraz poinformować o potrzebie spotkania z rodzicami.
2. Omówić z rodzicami zachowanie dziecka i ustalić strategię współpracy ze szkołą:
- pozyskać ich do współpracy,
  - ustalić jej zasady,
  - opracować projekt kontraktu dla dziecka, określić w nim zachowania nieakceptowane i oczekiwania wobec dziecka,
  - ustalić katalog kar i nagród, terminy wykonania poszczególnych zadań określonych w kontrakcie,
  - Ustalić hierarchię konsekwencji oraz zasady odzyskiwania przywilejów.
3. Wspólnie z dzieckiem i rodzicami przyjąć ostateczną wersję kontraktu.
4. Monitorować realizację kontraktu.
- W przypadku nie wywiązywania się z przyjętego kontraktu szkoła podejmuje dalsze działania wynikające z przepisów prawa.

III. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU AGRESYWNEGO ZACHOWANIA UCZNIĄ WOBEC NAUCZYCIELA.

1. Nauczyciel informuje dyrektora szkoły o zdarzeniu.
2. Dyrektor zapewnia nauczycielowi bezpieczeństwo, a w razie potrzeby pomoc przedmedyczną /wzywa pogotowie/.
3. Dyrektor podejmuje kroki adekwatne do zagrożenia /powiadamia policję/.
4. Dyrektor informuje rodziców ucznia/uczniów o zaistniałej sytuacji.
5. Nauczyciel przekazuje pisemną informację o zdarzeniu dyrektorowi szkoły.
6. Dyrektor bada sprawę i sporządza szczegółową dokumentację zajścia.
7. Jeżeli sprawa nie wymaga interwencji policji, wychowawca, pedagog szkolny, poszkodowany nauczyciel, rodzic i uczeń/uczniowie spisują kontrakt.
8. Pedagog monitoruje przestrzegania zapisów kontraktu.
9. Jeżeli uczeń i jego rodzice nie dotrzymują kontraktu, pedagog zawiadamia dyrektora szkoły.
10. Dyrektor składa doniesienie na policję

IV. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU AGRESYWNEGO ZACHOWANIA PRACOWNIKA SZKOŁY WOBEC UCZNIĄ.

1. Uczeń, rodzic bądź nauczyciel, który uzyskał informacje na ten temat, informuje o zdarzeniu dyrektora szkoły.
2. Dyrektor szkoły przeprowadza (niezwłocznie) postępowanie wyjaśniające, ze stronami konfliktu.
3. W przypadku potwierdzenia się zarzutów dyrektor szkoły inicjuje postępowanie dyscyplinujące wobec pracownika.
4. Po zakończeniu postępowania dyrektor szkoły powiadamia rodziców ucznia o wyniku sprawy.

V. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJI REALNEGO ZAGROŻENIA SAMOBÓJSTWEM UCZNIĄ.

1. Jednoznacznie określić rodzaj zdarzenia.
  2. Nie pozostawiać ucznia samego i próbować przeprowadzić go w bezpieczne, ustrome miejsce /gabinet dyrektora, pedagoga, higienistki/.
  3. Zebrać wstępne informacje o okolicznościach zdarzenia.
  4. W razie konieczności wezwać pomoc – pogotowie ratunkowe, policję, a w czasie interwencji zadbać by przebiegała spokojnie i dyskretnie.
  5. Ocenić ryzyko dalszego zagrożenia.
  6. Zawiadomić o zdarzeniu dyrekcję szkoły, wychowawcę dziecka oraz rodziców.
  7. Chronić ucznia przed dodatkową traumą (np. przed kontaktem z mediami).
- Uczeń, który podjął próbę samobójczą bezwzględnie powinien otrzymać konsultację psychiatryczną /nakłaniać rodziców/.

VI. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UŻYWANIA PRZEZ UCZNIÓW WYROBÓW TYTONIOWYCH.

1. Nauczyciel informuje o tym fakcie wychowawcę klasy.
2. Wychowawca klasy lub pedagog szkolny przeprowadzają rozmowę z uczniem i stosują karę regulaminową w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
3. Wychowawca ucznia lub pedagog przeprowadzają rozmowę z rodzicami.
4. Uczeń, rodzice, wychowawca klasy lub pedagog szkolny podpisują kontrakt.
5. Wychowawca klasy monitoruje respektowanie postanowień kontraktu.
6. W przypadku braku poprawy i dalszej demoralizacji dyrektor szkoły informuje sąd ds. nieletnich.

VII. PROCEDURY POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIÓW BĘDĄCYCH POD WPLYWEM ALKOHOLU LUB NARKOTYKÓW.

1. Powiadomić o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
2. Odizolować ucznia od reszty klasy, ale ze względu bezpieczeństwa nie pozostawiać go samego (stworzyć warunki, w których nie będzie zagrożone jego zdrowie ani życie).
3. Wezwać lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadomić o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców, których zobowiązuje się do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły.
5. Gdy rodzice odmówią odebrania dziecka, o pozostawieniu ucznia w szkole czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia albo przekazania go funkcjonariuszom policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
6. Dyrektor szkoły zawiadamia jednostkę policji, gdy rodzice odmawiają przyjscia do szkoły lub są niedostępni, a uczeń jest agresywny bądź swym zachowaniem daje powód do zgorzienia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. Policja może przewieźć ucznia do izby wytrzeźwień lub do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych na czas niezbędny do wytrzeźwienia do 24 godzin.
7. Jeśli powtarzają się przypadki, w których uczeń przed ukończeniem 18 lat znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły dyrektor szkoły powiadamia o tym policję lub sąd rodzinny.
8. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji w/w instytucji.

VIII. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZNALEZIENIA NA TERENIE SZKOŁY W SYTUACJI PRZYPOMINAJĄCEJ WYGLĄDEM NARKOTYKI.

1. Z zachowaniem środków ostrożności nauczyciel zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem.
2. O ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych próbuje ustalić do kogo należy znaleziona substancja.
3. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły i wzywa policję /uzgadniają/.
4. Po przyjeździe policji (niezwłocznie) przekazuje znalezioną substancję i informuje o szczegółach dotyczących zdarzenia.

IX. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PODEJRZENIA, ŻE UCZEŃ POSIADA PRZY SOBIE SUBSTANCJĘ PRZYPOMINAJĄCĄ NARKOTYK.

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszenie we własnej odzieży, ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukiwania odzieży ani teczek ucznia – jest to czynność zastrzeżona – wyłącznie dla policji.
2. Nauczyciel o swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców ucznia, wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku gdy, uczeń odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczek, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeśli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel po odpowiednim zabezpieczeniu zobowiązany jest do wezwania policji, która zabiera substancje do ekspertyzy (w porozumieniu z dyrekcją).
5. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje – sporządzając notatkę z całego zajęcia /zeszyt uwag/.

X. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WAGAROWANIA UCZNIÓW.

1. Wszyscy nauczyciele kontrolują obecność uczniów na prowadzonych przez siebie lekcjach i zaznaczają nieobecność w dzienniku (na koniec każdego miesiąca dokonują podsumowania frekwencji uczniów).
2. W formie pisemnej z czytelnym podpisem, osobiście lub przedstawiając zwolnienie lekarskie, rodzice usprawiedliwiają nieobecność ucznia na zajęciach lekcyjnych.
3. W przypadku nieobecności ucznia trwającej dłużej niż 5 dni wychowawca klasy telefonicznie powiadamia rodziców o wagarach dziecka. Z przeprowadzonej rozmowy sporządza notatkę w dzienniku lekcyjnym w rubryce „Kontakty z rodzicami”.
4. Dłuższe nieobecności ucznia wychowawca zgłasza do pedagoga szkolnego.
5. Pedagog rozmawia z uczniem przy współpracy z wychowawcą, nawiązuje kontakt z rodzicami, sporządza kontrakt.
6. W przypadku dalszego braku reakcji opiekunów prawnych, rodziców, dyrektor szkoły wysyła pisemną upomnienie – zawiadomienie do rodziców o absencji ucznia i nierealizowaniu przez niego obowiązku szkolnego. Wszczyna postępowanie administracyjne.

7. Brak dalszych reakcji ze strony rodziców dziecka powoduje skierowanie sprawy do sądu rejonowego z prośbą o wgląd w opiekę ucznia i zastosowanie odpowiednich środków /odpowiedzialny pedagog szkolny, dyrektor szkoły/.

XI. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU NISZCZENIA PRZEZ UCZNIA MIENIA SZKOLNEGO.

1. Słowne upomnienie ucznia.
2. Przekazanie informacji wychowawcy klasy.
3. Przeprowadzenie przez wychowawcę rozmowy z uczniem/uczniemi w obecności nauczyciela świadka zdarzenia /lub innej osoby/.
4. Sporządzenie notatki (zeszyt uwag).
5. Poinformowanie rodziców ucznia/uczniów o zdarzeniu (wezwanie rodziców).
6. Powiadomienie dyrektora szkoły.
7. Jeśli rodzice ucznia/uczniów nie wstawiają się do szkoły poinformować o zdarzeniu pedagoga szkolnego.
8. Ustalenie przez wychowawcę w porozumieniu z dyrektorem szkoły sankcji w stosunku do ucznia/uczniów w oparciu o Statut Szkoły.
9. W przypadku szkód materialnych spowodowanych zachowaniem ucznia – dyrektor szkoły może obciążyć finansowo rodziców ucznia.

XII. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU DEMORALIZACJI UCZNIA.

1. Przekazanie uzyskanej informacji wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o tym fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca/pedagog wzywa do szkoły rodziców i:
  - przekazuje im uzyskaną informację;
  - przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem w ich obecności;
  - w przypadku potwierdzenia informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem;
  - w toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. Jeśli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję.
5. Podobnie w sytuacji gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

XIII. PROCEDURY POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIA – SPRAWCY KARNEGO LUB PRZESTĘPSTWA.

1. Powiadomienie dyrektora szkoły.
2. Ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia (nauczyciel/wychowawca).
3. Przekazanie sprawcy dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu (wychowawca).
4. Powiadomienie rodziców ucznia – sprawcy (wychowawca/pedagog).
5. Powiadomienie policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest znana (dyrektor).

6. Zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji (wychowawca, pedagog, dyrektor).
7. Spisanie notatki z zajęcia (zeszyt uwag – wychowawca/nauczyciel).

XIV. PROCEDURY POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIĄ, KTÓRY STAŁ SIĘ OFIARĄ CZYNU KARALNEGO.

1. Udzielenie pierwszej pomocy (przedmedycznej) bądź zapewnienie jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza, w przypadku, gdy ofiara doznała obrażeń (nauczyciel).
2. Powiadomienie dyrektora szkoły.
3. Powiadomienie rodziców ucznia (rodzice osobiście odbierają dziecko ze szkoły) /wychowawca, pedagog, dyrektor/.
4. Wezwanie policji w przypadku, gdy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia (wychowawca, dyrektor). Poszkodowanego należy odizolować od sprawcy i zapewnić mu pomoc psychologiczną (gabinet dyrektora, pedagogiczny, higienistki).

XV. PROCEDURY POSTĘPOWANIA DYREKTORA W PRZYPADKU GDY POLICJA DOKONUJE ZATRZYMANIA NIELETNIEGO SPRAWCY CZYNU KARNEGO PRZEBYWAJĄCEGO NA ZAJĘCIACH W SZKOLE.

1. Funkcjonariusz policji przedstawia dyrektorowi powód przybycia i okazuje legitymację służbową.
2. Dyrektor dokonuje wpisu do własnej dokumentacji (dane osobowe, numer legitymacji, cel).
3. Pedagog szkolny sprowadza nieletniego do gabinetu dyrektora, gdzie policjant informuje wymienionego o przyczynach przybycia i czynnościach jakie zostaną wykonane ze sprawą.
4. Policja informuje rodziców nieletniego /opiekunów prawnych/ o wykonanych czynnościach i zobowiązuje ich do przybycia do szkoły, komisariatu celem uczestnictwa w czynnościach.
5. Dyrektor szkoły informuje telefonicznie rodziców o podjętych działaniach względem ich dziecka przez policję. W przypadku braku kontaktu telefonicznego sporządza pisemną informację i przesyła do miejsca ich zamieszkania.
6. Jeżeli rodzice nie mogą uczestniczyć w przesłuchaniu nieletniego dyrektor wyznacza pedagoga szkolnego/nauczyciela do uczestnictwa w czynnościach, które są przeprowadzane w szkole lub w jednostce policji.

XVI. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJI PRZYNOSZENIA DO SZKOŁY PRZEZ UCZNIÓW I UŻYWANIA TELEFONÓW KOMÓRKOWYCH LUB INNYCH NOŚNIKÓW INFORMACJI (APARATY FOTOGRAFICZNE, DYKTAFONY, MP3 ITP.).

1. Decyzją Rady Pedagogicznej zabrania się uczniom przynoszenia do szkoły i używania telefonów komórkowych oraz innych nośników informacji.
2. Na początku roku szkolnego wychowawcy klasowi informują uczniów o zakazie przynoszenia i używania telefonów komórkowych oraz innych nośników informacji.
3. W sytuacjach wyjątkowych (np. stan zdrowia dziecka) uczeń może posiadać telefon i w razie potrzeby z niego skorzystać).
4. O fakcie w/w rodzic ma obowiązek poinformować dyrektora szkoły oraz wychowawcę i przedłożyć stosowne zaświadczenie.
5. W przypadku łamania w/w zakazu nauczyciele lub wychowawcy wpisują do dziennika uwagę uczniowi oraz informują rodziców/prawnych opiekunów o naruszeniu zakazu i możliwych konsekwencjach wyciągniętych wobec ich dziecka.

6. W przypadku braku poprawy zachowania wychowawca obniża uczniowi ocenę z zachowania o jeden stopień.
7. W przypadku powtarzającego się łamania zakazu przynoszenia i używania telefonów komórkowych i innych nośników informacji dyrektor szkoły ma prawo do udzielania uczniowi nagany.
8. W sytuacji nagminnego naruszania przez ucznia w/w zasad – dyrektor szkoły zawiadamia sąd rodzinny o wgląd w opiekę rodzicielską ucznia.
9. Za kradzież sprzętu na terenie szkoły telefonów, nośników informacji dyrekcja nie ponosi odpowiedzialności.

XVII. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZNALEZIENIA NA TERENIE SZKOŁY BRONI, MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH LUB INNYCH NIEBEZPIECZNYCH SUBSTANCJI I PRZEDMIOTÓW.

1. Zapewnienie bezpieczeństwa przebywającym na terenie szkoły osobom - w przypadku zagrożenia przeprowadzenie ewakuacji osób i mienia.
2. Uniemożliwienie dostępu osób postronnych do przedmiotu.
3. Wezwanie policji.
4. Dostosowanie się do zaleceń policji.
5. Nie dotykać i nie przemieszczać podejrzanych, niebezpiecznych przedmiotów lub ładunków.
6. Zachować spokój i opanowanie, nie dopuścić do paniki.

XVIII. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UZYSKANIA INFORMACJI O PODŁOŻENIU ŁADUNKU WYBUCHOWEGO (WSKAZÓWKI DO PROWADZENIA ROZMÓW ZE ZGŁASZAJĄCYM O PODŁOŻENIU BOMBY).

1. Zachować spokój i nie odkładać słuchawki.
2. Powiadomić dyrektora.
3. Podczas rozmowy starać się uzyskać od zgłaszającego jak najwięcej informacji.
4. Tak prowadzić rozmowę, aby stworzyć możliwość zidentyfikowania sprawcy choćby w przybliżeniu.
5. Należy ocenić czas przyjęcia ostrzeżenia, płęć dzwoniącego, akcent, stan (pod wpływem środków psychoaktywnych), tło rozmowy itp.
6. Dążyć do uzyskania odpowiedzi na następujące pytania:
  - czy Pan/pani podłożyła bombę?,
  - kiedy bomba wybuchnie?,
  - gdzie w tej chwili jest bomba?,
  - jak wygląda?,
  - jakiego typu jest?,
  - w którym miejscu jest umieszczona?,
  - co spowoduje wybuch?,
  - dlaczego pan/pani podłożyła bombę?
  - jak się pan/pani nazywa?.
7. Nie należy rozpowszechniać samowolnie informacji o otrzymaniu zgłoszenia o podłożeniu bomby.
8. Osoba przyjmująca zgłoszenie staje się świadkiem zdarzenia i będzie na tę okoliczność przesłuchiwana przez policję.

XIX. WSKAZÓWKI/PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU OTRZYMANIA PODEJRZANEJ PACZKI LUB KOPERTY.

1. Nie wolno opróżniać zawartości wszelakich podejrzanych przesyłek, nie przenosić paczki lub koperty z miejsca na miejsce.
2. Nie wolno wdychać oparów, dotykać, sprawdzać smaku, przypatrywać się z bliska.
3. należy umieścić ją w dwóch plastikowych workach i szczelnie zamknąć (zakleić, związać).
4. Powiadomić policję.
5. Cechy charakterystyczne dla niebezpiecznych przesyłek:
  - twarda koperta,
  - otwory w kopercie,
  - nierównomierne rozłożenie wagi,
  - wewnętrzna koperta,
  - wystające druty lub folia,
  - zapach,
  - podejrzanе opakowanie,
  - tłuste plamy, zaolejnienie, przebarwienia,
  - emitowane dźwięki.

XX. PROCEDURY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI WOBEC OFIARY CYBERPRZEMOCY.

1. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy.
2. Rozmowa z ofiarą – wsparcie, porada.
3. Ujawnienie okoliczności zdarzenia:
  - rodzaj materiału,
  - sposób rozpowszechnienia,
  - ustalenie sprawców, świadków zdarzenia.
4. Powiadomienie dyrektora szkoły/pedagoga.
5. Analiza zdarzenia.
6. Poinformowanie rodziców poszkodowanego ucznia o zdarzeniu i o działaniach szkoły – porada.
7. Powiadomienie policji w przypadku przestępstw ściganych z urzędu.
8. Zapewnienie pomocy psychologiczno – pedagogicznej poszkodowanemu uczniowi.
9. Monitorowanie sytuacji ucznia – rozmowy, obserwacje.

XXI. PROCEDURY REAGOWANIA WOBEC SPRAWCY CYBERPRZEMOCY.

1. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy.
2. Ustalenie okoliczności zdarzenia:
  - rodzaj materiału,
  - sposób rozpowszechnienia,
  - ustalenie sprawców, świadków zdarzenia.
3. Powiadomienie dyrektora szkoły lub pedagoga szkolnego.
4. Analiza zdarzenia przy współudziale: wychowawcy klasy, dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego i nauczyciela informatyki (w razie potrzeby)
  - A. Gdy sprawcą jest uczeń:
    1. Powiadomienie rodziców lub opiekunów prawnych sprawcy
      - w razie potrzeby powiadomienie policji
    2. Powiadomienie ucznia o dalszym postępowaniu i konsekwencjach
      - zobowiązanie się ucznia do zaprzestania takiego postępowania i usunięcie materiałów z sieci

3. Zawarcie kontraktu z uczniem

- zastosowanie konsekwencji regulaminowych
- zapewnienie pomocy psychologiczno – pedagogicznej uczniowi – sprawcy

4. Monitoring.

B. Jeśli sprawcą jest osoba nieznana:

1. Przerwanie aktu cyberprzemocy

- zawiadomienie administratora serwisu w celu usunięcia materiału

2. Powiadomienie policji.

XXII. POSTĘPOWANIE NAUCZYCIELI W SYTUACJI UZYSKANIA INFORMACJI O STOSOWANIU PRZEMOCY W RODZINIE.

1. Zapewnienie bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

2. Wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A”, w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. W przypadku braku możliwości wypełnienia formularza „Niebieska Karta – A” z uwagi na nieobecność osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, stan jej zdrowia lub ze względu na zagrożenie jej życia lub zdrowia, wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z tą osobą lub po ustaniu przyczyny uniemożliwiającej jego wypełnienie. W przypadku, gdy nawiązanie bezpośredniego kontaktu z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest niewykonalne, wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje bez udziału tej osoby.

3. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec dziecka, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego.

4. Jeżeli osobami wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 §11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Karny Dz. U. Nr. 88, poz. 553 z późn. zm.).

5. Działania z udziałem dziecka co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności psychologa.

6. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B”.S.I.9450.1.2011.EK Str. 39 z 79.

7. Jeżeli osoba, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie jest dzieckiem, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie.

8. Przekazanie wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego następuje niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od wszczęcia procedury.

W ramach procedury „Niebieskie Karty” przedstawiciel oświaty:

1. Udziela kompleksowych informacji o:

- możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,

- możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

2. Organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

3. Może prowadzić rozmowy z osobami wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby

o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

4. Diagnostuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie w tym w szczególności wobec dzieci.

5. Udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Inne działania nauczyciela:

1. Poinformowanie o zaistniałej sytuacji dyrektora placówki oświatowej.

2. Wezwanie do szkoły na rozmowę rodziców/opiekunów dziecka stosujących przemoc, poinformowanie o prawnych konsekwencjach stosowania przemocy, przy absolutnym zachowaniu reguł bezpieczeństwa dziecka. S.I.9450.1.2011.EK Str. 40 z 79.

3. Niezwłoczne powiadomienie policji lub prokuratora o powzięciu podejrzenia o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie.

4. W sytuacji podejrzenia, że powrót dziecka do domu zagraża jego bezpieczeństwu, zdrowiu lub życiu – powiadomienie policji, celem przewiezienia dziecka w bezpieczne miejsce.

5. W sytuacji konieczności zapewnienia pomocy lekarskiej – wezwanie pogotowia ratunkowego.

6. Opracowanie planu pomocy dziecku i wdrożenie go do realizacji.

7. Poinformowanie rodziców o podjętych działaniach na rzecz dziecka, wdrożenie rodzica niestosującego przemocy wobec dziecka lub innych „bezpiecznych” członków rodziny do współpracy.

8. Poinformowanie rodzica stosującego przemoc w rodzinie o możliwości wzięcia przez niego udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

9. Skierowanie pisma do sądu rodzinnego z prośbą o wgląd w sytuację dziecka w rodzinie oraz

w miarę potrzeb do innych instytucji i służb.

10. Udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej.

XXIII. FAŁSZERSTWO.

Sytuacja fałszerstwa w szkole dotyczy:

1. Dokonywania wpisów do dzienników lekcyjnych (poprawianie, dopisywanie ocen).

2. Usprawiedliwiania nieobecności.

3. Przedstawiania fałszywych zwolnień, oświadczeń i usprawiedliwień od rodziców/opiekunów prawnych.

4. Podrabianie (przerabianie) zaświadczeń lekarskich.

5. Podkładania prac innych uczniów jako własne.

Osoby mogące podjąć decyzje o wszczęciu postępowania:

- wychowawca klasy,

- nauczyciel przedmiotu,
- pedagog szkolny,
- dyrektor.

Procedura postępowania w wypadku stwierdzenia fałszerstwa:

1. Powiadomienie rodziców/opiekunów prawnych ucznia.
2. Spotkanie z uczniem i jego rodzicami/opiekunami prawnymi celem wyjaśnienia powodów fałszerstwa.
3. Podjęcie decyzji o dalszym postępowaniu w obecności rodziców/prawnych opiekunów.

W przypadku powtarzających się sytuacji fałszerstw, szkoła kieruje informacje i prośbę o interwencję policję.

XXIV. SPRAWY SPORNE I KONFLIKTY.

1. Sprawy sporne i konflikty na terenie szkoły rozwiązuje się następująco:

- a) konflikt pomiędzy uczniami na terenie klasy rozstrzyga wychowawca klasy. Pomocą służy mu pedagog szkolny, o problemie powiadamiany jest dyrektor. W sytuacjach długotrwałego, ostrego konfliktu o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt proszeni są rodzice/ opiekunowie prawni.
- b) konflikt między uczniami różnych klas rozstrzyga pedagog szkolny we współpracy z wychowawcami klas. W sytuacjach długotrwałego ostrego konfliktu o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt proszeni są rodzice/opiekunowie prawni uczniów, o problemie powiadamiany jest dyrektor.
- c) konflikt między uczniem i nauczycielem rozstrzyga dyrektor wspólnie w pedagogiem szkolnym i wychowawca ucznia. W sytuacjach długotrwałego konfliktu o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt proszeni są rodzice/prawni opiekunowie ucznia.
- d) konflikt między nauczycielami rozstrzyga dyrektor w ostateczności Rada Pedagogiczna.
- e) konflikt między nauczycielem a dyrektorem rozstrzyga Rada Pedagogiczna, a w konieczności organ nadzorujący szkołę.
- f) konflikt między nauczycielem a rodzicami ucznia rozstrzyga dyrektor, a w razie konieczności Rada Pedagogiczna, przy czym rodzic ma prawo odwołać się do organu nadzorującego.

2. Spory rozstrzygane są na polubownym posiedzeniu z udziałem stron, których to posiedzenie dotyczy.

3. Termin posiedzenie ustalany jest wspólnie przez zainteresowane strony.

4. Z posiedzenia sporządzany jest protokół przechowywany u dyrektora.

XXV. OSOBA OBCA NA TERENIE SZKOŁY.

Każdy kto nie jest aktualnie uczniem albo pracownikiem szkoły jest osobą obcą.

1. Postępowanie wobec osób obcych przebywających na terenie szkoły:

- każdy pracownik szkoły ma prawo żądać informacji o celu pobytu,
- w przypadku, gdy osoba kieruje się do nauczyciela przedmiotu należy wskazać pokój nauczycielski lub gabinet przedmiotu, jak również poinformować o godzinie rozpoczęcia najbliższej przerwy,
- w innych przypadkach należy kierować do dyrektora szkoły,

- w przypadku gdy osoba obca odmawia podania celu wizyty, zachowuje się dziwnie, stwarza zagrożenie, należy podjąć próbę wyprowadzenia jej z terenu szkoły. Przy odmowie wyjścia należy wezwać pomoc. O sytuacji niezwłocznie powinien zostać poinformowany dyrektor.

XXVI. NIEOBECNOŚĆ RODZICÓW UCZNIĄ.

1. Rodzice lub prawni opiekunowie ucznia opuszczając miejsce zamieszkania zobowiązani są poinformować dyrektora o osobie, której powierzają pełnienie opieki nad dzieckiem. Informacja powinna być złożona w formie pisemnej u wychowawcy lub zostać złożona w sekretariacie szkoły.
2. Wychowawca klasy, który otrzymał informację o nieobecności rodziców lub opiekunów prawnych ucznia zobowiązany jest przekazać ją dyrektorowi.
3. Dyrektor zgłasza fakt pozostawienia dziecka bez opieki osoby dorosłej do Sądu Rodzinnego – Wydział Rodzinny i Nieletnich.

XXVII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKACH ZAISTNIENIA WYPADKU UCZNIĄ W CZASIE ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH.

1. W czasie zajęć edukacyjnych pełną odpowiedzialność za życie i zdrowie ucznia ponosi nauczyciel prowadzący zajęcia bez względu na to, czy są one zajęciami planowymi, czy też nauczyciel zastępuje nieobecnego w tym czasie innego prowadzącego dane zajęcia.
2. Przed rozpoczęciem zajęć prowadzący ma obowiązek sprawdzić, czy sprzęt sportowy, urządzenia techniczne, pomoce naukowe oraz inne narzędzia wykorzystywane w czasie zajęć, a także pomieszczenie lekcyjne nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa dla ucznia. Jeżeli stan techniczny budzi zastrzeżenia nauczyciel lub inna osoba prowadząca zajęcia nie ma prawa z nich korzystać z pracy z uczniem. O zaistniałym zagrożeniu prowadzący natychmiast powiadamia dyrektora a w razie jego nieobecności osobę zastępującą.
3. Postępowanie w sytuacji zaistnienia wypadku lekkiego, niewymagającego interwencji lekarza (powierzchowne otarcia naskórka, stłuczenia, itp.):
  - a) po stwierdzeniu zdarzenia należy ucznia odprowadzić do gabinetu higienistki szkolnej celem udzielenia pierwszej pomocy. Ucznia, który uległ wypadkowi o charakterze lekkim odprowadzić może inny uczeń lub pracownik obsługi szkolnej.
  - b) w razie nieobecności higienistki, ucznia należy odprowadzić do sekretariatu szkoły, gdzie pomocy udziela osoba mająca przeszkolenie w tym zakresie. Można samodzielnie udzielić uczniowi pomocy jeśli jest się przeszkolonym w tym zakresie.
  - c) o zdarzeniu i jego przyczynach nauczyciel informuje dyrektora lub jego zastępcę. Nauczyciel zapisuje w dzienniku zajęcia z podaniem dokładnego czasu (godzina) i miejsca zajścia.
  - d) jeżeli przyczyną zdarzenia była wadliwość lub niesprawność użytych narzędzi nauczyciel natychmiast zabezpiecza je, uniemożliwiając ich dalsze użytkowanie.
  - e) osoba udzielająca pierwszej pomocy ma obowiązek zawiadomić rodziców/prawnych opiekunów ucznia o zaistniałej sytuacji, a także upewnić się, czy uczeń nie jest chory na hemofilię lub cukrzycę, bądź inną chorobę mogącą w połączeniu z urazem stanowić niebezpieczeństwo dla zdrowia. Ustala też z rodzicem/prawnym opiekunem:
    - potrzebę wezwania pogotowia,
    - potrzebę wcześniejszego przyścia rodzica/prawnego opiekuna,
    - godzinę odbioru ucznia ze szkoły. Ustalenia wpisuje w dziennik.
  - f) zdarzenie powyższe nie wymaga wpisu do rejestru wypadków oraz spisania protokołu powypadkowego.
4. Postępowanie w sytuacji zaistnienia wypadku wymagającego interwencji lekarza:

- a) po stwierdzeniu, że wypadek któremu uległ uczeń wymaga specjalistycznej pomocy, należy doprowadzić go do gabinetu higienistki szkolnej lub wezwać ją na miejsce zdarzenia.
- b) w razie nieobecności higienistki szkolnej należy natychmiast wezwać pogotowie ratunkowe oraz powiadomić o zdarzeniu dyrektora.
- c) do czasu przybycia higienistki szkolnej lub pogotowia ratunkowego osoby przeszkolone w udzielaniu pomocy przedmedycznej podejmują natychmiast niezbędne czynności ratujące zdrowie i życie ucznia.
- d) dyrektor lub jego zastępca powiadamia o wypadku rodziców (opiekunów prawych) ucznia oraz inspektora BHP.
- e) wypadki wymagające interwencji lekarskiej, powodujące zwolnienie z zajęć lekcyjnych – należy zgłaszać w formie pisemnej notatki ze zdarzenia w sekretariacie szkoły.
- f) każdy w/w wypadek podlega rejestracji i wymaga sporządzenia dokumentacji powypadkowej, w której określa się przebieg wypadku oraz wskazuje osobę (wychowawcę, nauczyciela) bezpośrednio sprawującego opiekę nad uczniem w momencie nieszczęśliwego zdarzenia.
- g) wypadek jest wpisywany do rejestru, a wnioski komisji są omawiane na posiedzeniu Rady Pedagogicznej.

5. Postępowanie w sytuacji zaistnienia wypadku powodującego ciężkie uszkodzenie ciała lub ze skutkiem śmiertelnym:

- a) w sytuacji, kiedy nastąpił wypadek zbiorowy lub ciężkie uszkodzenie ciała należy natychmiast wezwać pogotowie ratunkowe, a do czasu jego przybycia osoby przeszkolone w udzielaniu pomocy przedmedycznej podejmują natychmiast niezbędne czynności ratujące zdrowie i życie ucznia.
- b) jeżeli w wyniku wypadku nastąpił zgon osoby poszkodowanej, nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne zabezpiecza miejsce zdarzenia i natychmiast wzywa na jego miejsce dyrektora.
- c) dyrektor, jego zastępca lub pedagog informuje o zdarzeniu rodziców/prawnych opiekunów, policję, prokuraturę, sanepid (w przypadku zatrucia), kuratorium oraz organ prowadzący.
- d) do czasu przybycia policji teren wypadku pozostaje zabezpieczony tak, by było możliwe pełne ustalenie okoliczności i przyczyn zdarzenia.
- e) celem ustalenia okoliczności wypadku dyrektor powołuje komisje badającą przyczyny jego powstania. Z prac komisji spisywany jest protokół, który musi zawierać wnioski mające zapobiec powstaniu podobnych zdarzeń.
- f) wypadek jest wpisywany do rejestru, a wnioski komisji są omawiane na posiedzeniu Rady Pedagogicznej.

6. Zawiadamianie o wypadku.

Szkoła niezwłocznie o każdym wypadku zawiadamia:

- rodziców/prawnych opiekunów poszkodowanego,
- organ prowadzący szkołę,
- o wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym – prokuratura i kuratora oświaty,
- o wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia – inspektora sanitarnego,
- o wypadku, w którym uraz spowodowany jest agresywnym działaniem osoby trzeciej – policję.

XXVIII. PROCEDURY POSTĘPOWANIA Z UCZNIEM, KTÓRY DOKONAŁ SAMOOKALECZENIA, PRZEJAWIA AUTOAGRESJĘ LUB PODJĄŁ PRÓBĘ SAMOBÓJCZĄ NA TERENIE SZKOŁY:

1. Pracownik szkoły, który zauważy bądź jest powiadomiony o samookaleczeniu, przejawach autoagresji, podjęciu próby samobójczej związany jest do natychmiastowego powiadomienia dyrektora szkoły oraz zorganizowania pomocy przedmedycznej (zabezpieczenie ucznia oraz wezwanie pielęgniarki szkolnej lub pogotowia ratunkowego).
2. Niezależnie od stanu ucznia pogotowie musi być wezwane.
3. Dyrektor szkoły lub pedagog/psycholog lub wychowawca ucznia ustalają termin spotkania z rodzicami w najbliższym możliwym czasie.
4. Podczas spotkania ustala się strategię działania w celu udzielenia wsparcia dziecku i rodzinie.
5. Szkoła w trybie pilnym organizuje spotkanie ze specjalistą dla ucznia i jego rodziny.
6. Pedagog/psycholog szkolny i wychowawca obejmują szczególną pomoc ucznia.
7. W przypadku niepodjęcia przez rodziców zaleconych działań, szkoła powiadamia Sąd Rodzinny

Strategia działań wychowawczych, zapobiegawczych i interwencyjnych wobec młodzieży zagrożonej uzależnieniem

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity Dz.U. z 2014 r., poz. 382)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U. z 2012 r., poz. 1356)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz.U. z 2012 r., poz. 124) Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jednolity Dz.U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687)
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz.U. Nr 26, poz. 226).

Za realizację Strategii odpowiedzialni są wszyscy pracownicy Zespołu Szkół w Pawłosiowie, a koordynatorem działań jest dyrektor szkoły.

1. Systematyczne prowadzenie w środowisku szkoły edukacji prozdrowotnej, promocji zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia wśród młodzieży, rodziców i nauczycieli.

W Zespole Szkół w Pawłosiowie systematycznie prowadzona jest edukacja prozdrowotna, promocja zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia. Działania w tym zakresie prowadzone są w ramach realizacji:

- Szkolnego Programu Wychowawczego
- Programu Profilaktyki
- zajęć edukacyjnych – zgodnie z obowiązującą podstawą programową
- konkursów z zakresu edukacji prozdrowotnej
- współpracy z: pielęgniarką szkolną,
- godzin z wychowawcą

- imprez sportowych i rekreacyjnych
- akcji informacyjnych w ramach realizacji programów profilaktycznych
- zebrań z rodzicami
- spotkań indywidualnych i grupowych z pedagogiem oraz pielęgniarką szkolną
- wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli

2. Działalność informacyjna.

Działalność informacyjna obejmuje upowszechnianie wśród uczniów, rodziców i nauczycieli wiedzy na temat:

- szkodliwości środków lub substancji, których używanie łączy się zagrożeniem bezpieczeństwa i zdrowia oraz może prowadzić do uzależnień
- możliwości rozwiązywania problemów powodujących powstawanie uzależnień
- skutków prawnych związanych z naruszeniem ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
- Upowszechnienie tej wiedzy następuje poprzez:
- realizowanie konkursów i akcji profilaktycznych na terenie szkoły
- motywowanie uczniów do udziału w pozaszkolnych imprezach, akcjach i konkursach o tematyce profilaktycznej
- opracowywanie gazetek o tematyce profilaktycznej
- wykorzystanie filmów o tematyce profilaktycznej
- rozmowy indywidualne i grupowe z uczniami mające na celu przekazywanie informacji na temat zagrożeń związanych ze środkami psychoaktywnymi
- przeprowadzanie zajęć o tematyce profilaktycznej przez przedstawicieli Policji, spotkania z terapeutą uzależnień.
- edukację rodziców
- opracowywanie i udostępnianie materiałów informacyjnych dotyczących zagadnień profilaktycznych dla uczniów, rodziców i nauczycieli
- edukację nauczycieli – przekazywanie informacji na temat szkoleń i warsztatów

3. Zadania pracowników szkoły w zakresie pomocy uczniom zagrożonym uzależnieniem.

1) Dyrektor szkoły:

- a) realizuje zadania wynikające ze Statutu Szkoły
- b) monitoruje i odpowiada za realizację strategii działań wychowawczych, zapobiegawczych i interwencyjnych
- c) na bieżąco informowany jest przez pedagog, wychowawców, nauczycieli i innych pracowników szkoły o podejmowanych przez nich działaniach wynikających z realizacji strategii
- d) podejmuje stosowne decyzje tak, aby każda interwencja była przeprowadzona z zachowaniem praw uczniów, jak i ich rodziców.

2) Nauczyciele i wychowawcy klas:

- a) realizują działania profilaktyczne i interwencyjne określone w Szkolnym Programie Wychowawczym, Szkolnym Programie Profilaktyki
- b) systematycznie prowadzą edukację prozdrowotną, promocję zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia wśród uczniów na godzinach do dyspozycji wychowawcy, na zajęciach pozalekcyjnych, kołach zainteresowań
- c) realizują zagadnienia dotyczące zapobiegania narkomanii w ramach przedmiotów, których podstawy programowe uwzględniają te zagadnienia
- d) uczestniczą w kursach, szkoleniach i konferencjach z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży oraz sposobów podejmowania wczesnej interwencji w sytuacjach zagrożenia uzależnieniem,

- e) wykorzystują zdobytą wiedzę w pracy z młodzieżą i ich rodzicami informując o szkodliwości środków i substancji, których używanie łączy się z zagrożeniem bezpieczeństwa oraz może doprowadzić do uzależnienia,
- f) wychowawcy klas organizują szkolenia z rodzicami uczniów o charakterze profilaktycznym,
- g) wychowawcy klas dokonują diagnozy sytuacji wychowawczej, przejawów zachowań ryzykownych uczniów swojej klasy oraz sytuacji życiowej rodzin dysfunkcyjnych,
- h) wychowawcy klas i nauczyciele współpracują z pedagogiem szkolnym oraz z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, a także pielęgniarką szkolną w zakresie realizowania zagadnień profilaktycznych, wychowawczych i edukacji prozdrowotnej.

3) Pielęgniarka szkolna podczas pobytu na terenie szkoły:

- a) udziela pierwszej pomocy przedmedycznej na terenie szkoły uczniowi, który wymaga takiej interwencji
  - b) wzywa pogotowie ratunkowe, jeśli wymaga tego stan zdrowia ucznia
  - c) powiadamia dyrektora szkoły o każdej interwencji w sytuacji, gdy stwierdzi, że uczeń jest pod wpływem alkoholu lub środków odurzających
  - d) współpracuje z pedagogiem w sytuacjach kryzysowych, wymagających udzielenia uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej lub podejrzewa, że uczeń ma problemy zdrowotne spowodowane zaniedbywaniem stanu zdrowia lub złym odżywianiem.
- 4) pracownicy niepedagogiczni – na szkoleniach pracownicy są informowani o sposobach reakcji w sytuacjach zagrożenia i podejrzeń związanych z zażywaniem środków odurzających i spożywaniem alkoholu.

4. Procedury postępowania w sytuacjach zagrożeń związanych ze środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi.

Sytuacja kryzysowa:

- Nauczyciel uzyskał informację, iż uczeń używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia lub przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji

Działania interwencyjne pracowników szkoły

- nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy lub dyrektorowi
- wychowawca informuje o fakcie dyrektora szkoły
- wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) i przekazuje im uzyskaną informację, przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem, w ich obecności; w przypadku potwierdzenia przekazuje im uzyskaną informację, przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem, w ich obecności; w przypadku potwierdzenia informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad dzieckiem
- w toku interwencji profilaktycznej pedagog może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym
- jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, pedagog szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Policję (specjalistę ds. nieletnich), Sąd.
- podobnie, w sytuacji gdy szkoła wykorzystwała dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, pedagog szkoły

pisemnie powiadamia Policję lub Sąd; dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji)

Sytuacja kryzysowa:

- Nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków

Działania interwencyjne pracowników szkoły

- nauczyciel powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy
- nauczyciel odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względu na jego bezpieczeństwo nie pozostawia go samego, stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego zdrowie i życie
- wychowawca zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców (prawnych opiekunów), których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły
- pedagog szkoły powiadamia najbliższą jednostkę Policji, gdy rodzice (prawni opiekunowie) ucznia będącego pod wpływem alkoholu lub środków odurzających odmawiają przyścia do szkoły, a on jest agresywny, bądź swoim zachowaniem zagraża życiu lub zdrowiu innych osób
- w przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości Policja ma prawo przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień lub do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych – na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin), o fakcie umieszczenia ucznia zawiadamia się rodziców (prawnych opiekunów) oraz Sąd Rodzinny i Nieletnich
- jeżeli powtarzają się przypadki, że uczeń pod wpływem alkoholu lub środków odurzających znajduje się na terenie szkoły, dyrektor ma obowiązek powiadomienia o tym fakcie Policji (specjalisty ds. nieletnich)

Sytuacja kryzysowa:

- Nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą narkotyk

Działania interwencyjne pracowników szkoły

- nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu Policji, próbuje (o ile jest to możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy
- nauczyciel powiadamia o zdarzeniu dyrektora szkoły, pedagoga
- dyrektor szkoły wzywa Policję
- po przyjeździe Policji dyrektor szkoły niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące zdarzenia

Sytuacja kryzysowa:

- nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk

Działania interwencyjne pracowników szkoły

- nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją
- nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności

- przeszukania odzieży ani torby ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji
- nauczyciel o swoich spostrzeżeniach powiadamia niezwłocznie dyrektora szkoły oraz rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa
- w przypadku, gdy uczeń – pomimo wezwania – odmawia przekazania substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa Policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezione substancje i zabiera ją do ekspertyzy
- jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel lub dyrektor po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją dyrektorowi a dyrektor do jednostki Policji
- wcześniej próbuje sam ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył tę substancję
- nauczyciel dokumentuje całe zdarzenie, sporządzając dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami

Sytuacja kryzysowa:

- Nauczyciel stwierdził, że uczeń popełnił czyn karalny lub przestępstwo

Działania interwencyjne pracowników szkoły

- Nauczyciel niezwłocznie powiadamia wychowawcę, pedagoga szkolnego
- ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia
- przekazuje sprawcę dyrektorowi szkoły (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę powiadamia rodziców (prawnych opiekunów) ucznia-sprawcy
- niezwłocznie powiadamia Policję w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest znana
- zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa lub przedmioty pochodzące z przestępstwa i przekazuje je Policji

Sytuacja kryzysowa:

- Nauczyciel stwierdził, że uczeń stał się ofiarą czynu karalnego lub przestępstwa

Działania interwencyjne pracowników szkoły

- nauczyciel udziela pierwszej pomocy przedmedycznej lub zapewnia jej udzielenie poprzez wezwanie lekarza w przypadku, gdy ofiara doznała obrażeń
- niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły
- powiadamia rodziców (prawnych opiekunów) ucznia
- dyrektor wzywa Policję, w przypadku kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa
- ustala okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia

Sytuacja kryzysowa:

- Nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję lub przedmioty, które ocenia jako niebezpieczne (np. materiały wybuchowe, nieznaną substancję)

Działania interwencyjne pracowników szkoły

- nauczyciel zapewnia bezpieczeństwo osobom przebywającym na terenie szkoły

- nakłonienie ucznia do oddania niebezpiecznego przedmiotu, (jeżeli uczeń odmawia oddania przedmiotu zabronionego należy go poinformować, że ma taki obowiązek, w przypadku dalszej odmowy, uczeń ponosi konsekwencje za złamanie regulaminu szkolnego; w przypadku, gdy użycie zabronionego przedmiotu może stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia natychmiastowe powiadomienie dyrekcji szkoły, która zawiadamia policję)
- nauczyciel niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły
- nauczyciel uniemożliwia dostęp osobom postronnym do tych rzeczy
- dyrektor szkoły natychmiast wzywa Policję.

5. Współpraca z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i zapobiegawczych, prozdrowotnych oraz interwencyjnych.

W trosce o prawidłowy rozwój młodzieży na terenie szkoły podejmowanych jest szereg różnorodnych działań wychowawczych, zapobiegawczych, prozdrowotnych oraz interwencyjnych w związku z uzależnieniami oraz innymi sytuacjami zagrożenia. Prowadzone działania dotyczą przede wszystkim profilaktyki pierwszorzędowej oraz elementów profilaktyki drugorzędowej. Składają się na nie działania:

1. W ramach współpracy z rodzicami w szkole organizowane są:

- klasowe zebrania (tzw. wywiadówki)
- konsultacje indywidualne z nauczycielem, wychowawcą
- pedagogizacja rodziców
- spotkania indywidualne z rodzicami prowadzone przez pedagoga
- bieżąca współpraca – kontakt telefoniczny, korespondencja
- wspieranie rodziców w sytuacjach trudnych wychowawczo, pomoc w podejmowaniu działań mających na celu zapobieganie zagrożeniom

2. Współpraca z rodzicami/opiekunami prawnymi wychowanków przyjmuje następujące formy:

- a) wymiany informacji dotyczących podstaw wychowanków w odniesieniu do uzależnień
- b) wspólne rozwiązywanie indywidualnych problemów, proponowanie rozwiązań, poradnictwo
- c) przekazywanie informacji dotyczących skutków prawnych związanych z naruszeniem prawa przez wychowanków szkoły
- d) praca pedagogizacyjna z rodzicami dotycząca potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży, zagrożeń związanych z uzależnieniami, przebiegu rozwoju społecznego, dostępnych form pomocy specjalistycznej (w ramach spotkań z wychowawcami klas)
- e) udostępnianie rodzicom informatorów, poradników i materiałów edukacyjnych(biblioteka szkolna, gabinet pedagoga).
- f) zachęcanie rodziców do utrzymywania stałego kontaktu ze szkołą (wychowawcą, pedagogiem)
- g) angażowanie rodziców do współpracy z nauczycielami w zakresie organizowania imprez szkolnych, wycieczek.

6. Aktywny udział dzieci i młodzieży w zajęciach profilaktycznych i w zajęciach umożliwiających, alternatywne wobec zachowań ryzykownych, zaspokajanie potrzeb psychicznych i społecznych

Zajęcia profilaktyczne prowadzą:

- wychowawcy klas, w oparciu o plany wychowawcy klasy, w ramach godzin wychowawczych
- nauczyciele przedmiotów, których podstawy programowe uwzględniają zagadnienia dotyczące zapobiegania uzależnieniom, w ramach zajęć edukacyjnych

- nauczyciele realizujący wychowanie do życia w rodzinie
- nauczyciele prowadzący zajęcia pozalekcyjne, w tym zajęcia sportowe
- pedagodzy, prowadząc zajęcia profilaktyczne i realizujący programy profilaktyczne.

7. Dostosowanie treści i form zajęć profilaktycznych do zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży oraz stopnia zagrożenia

Wybór przekazywanych wychowankom treści oraz stosowanych form pracy odbywa się zgodnie z ich wiekiem, możliwościami intelektualnymi oraz percepcyjnymi. Podejmowane działania uwzględniają potrzeby danej grupy związane ze stopniem zagrożenia uzależnieniem oraz występującymi aktualnie zachowaniami ryzykownymi. Pod uwagę są brane między innymi następujące zagrożenia:

- zagrożenia wynikające z wagarowania
- zagrożenia związane z uzależnieniami
- zagrożenia wynikające z uczestnictwa w ruchu drogowym (w drodze do i ze szkoły)
- zagrożenia związane ze zjawiskiem przemocy i agresji (w szkole i poza nią)
- zagrożenia związane z nie higienicznym stylem życia (siedzenie przed komputerem)
- zagrożenia związane z niebezpieczeństwami występujące w Internecie.

Oceny sytuacji w tym zakresie dokonuje wychowawca klasy planując pracę wychowawczą i zapobiegawczą w danym roku szkolnym, uwzględniając informacje uzyskane od innych nauczycieli, wychowawców oraz pedagoga, dokonując okresowej oceny sytuacji wychowawczej w klasie i szkole. Ponadto szkoła podejmuje działania zapobiegawcze poprzez różnorodność form i treści profilaktycznych, zajęć z:

- wychowawcą
- specjalistą do spraw nieletnich (odpowiedzialność nieletnich za czyny karalne)
- pedagogiem.

8. Edukacja rówieśnicza

W Zespole Szkół w Pawłosiowie edukacja rówieśnicza realizowana jest przez nauczycieli współdziałających z przedstawicielami Samorządu Uczniowskiego.

Formami działania w tym zakresie są między innymi:

- a) organizacja akcji charytatywnych
- b) propagowanie wolontariatu
- c) organizowanie akcji dotyczących przeciwdziałania uzależnieniom, współdziałanie w organizowanych imprezach szkolnych.
- d) przygotowywanie gazetek ściennych dotyczących problemów nurtujących młodzież
- e) pomoc koleżeńską
- f) propagowanie zdrowego stylu życia poprzez udział w konkursach prozdrowotnych , oraz udział w zajęciach i zawodach sportowych
- g) zajęcia lekcyjne poświęcone problematyce otwartości i tolerancji, praw człowieka, oraz istnienia jednostki w społeczeństwie demokratycznym z zachowaniem norm prawnych i społecznych
- h) propagowanie idei edukacji rówieśniczej jako skutecznej drogi rozwiązywania konfliktów i problemów życiowych.

9. Sposoby współdziałania pracowników szkoły ze Służbą Zdrowia i Policją w sytuacjach wymagających interwencji.

Współpraca z Policją:

- spotkania pedagoga, dyrektora ze specjalistą do spraw nieletnich,

- informowanie policji o zdarzeniach występujących na terenie szkoły, mających znamiona przestępstwa, stanowiących zagrożenie dla zdrowia i życia uczniów oraz przejawach demoralizacji,
- współpraca w rozwiązywaniu trudnych sytuacji mających miejsce w szkole i poza nią
- organizowanie spotkań z zakresu profilaktyki dla uczniów i rodziców z udziałem specjalisty do spraw nieletnich,
- zgodnie z procedurami i metodami postępowania współpraca szkoły z Policją w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży przestępczością i demoralizacją a w szczególności narkomanią, alkoholizmem i prostytutką.

Współpraca ze Służbą Zdrowia:

- zatrudniona w szkole pielęgniarka szkolna udziela pomocy w przypadkach nagłych zachorowań, zatruc, złego samopoczucia, urazów,
- podejmuje działania o charakterze profilaktycznym i informacyjnym, dotyczące zagrożeń uzależnieniami,
- informuje o zachowaniach ryzykownych i zachowaniach bezpiecznych a możliwością zarażenia się wirusem HIV,
- rozwiązuje problemy szkolne, społeczne i zdrowotne z pedagogiem, wychowawcami,
- w przypadku nieobecności na terenie szkoły pielęgniarki, w razie konieczności dyrektor, pedagog lub nauczyciel wzywa Pogotowie Ratunkowe.

10. Współpraca z różnymi instytucjami, w szczególności organizacjami pozarządowymi, wspierającymi działalność szkół i placówek w zakresie rozwiązywania problemów dzieci i młodzieży.

Szkoła korzysta w realizacji swych statutowych funkcji ze wsparcia m.in.:

- Sądu Rodzinnego i Nieletnich (kuratorzy zawodowi i kuratorzy społeczni)
- Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Jarosławiu
- Ośrodka Pomocy Społecznej
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
- Szpitala Psychiatrycznego dla Uzależnionych
- Krajowego Biura do spraw Przeciwdziałania Narkomanii
- Państwowego Powiatowego Inspektoratu Sanitarnego
- Policji

11. Wspieranie uczniów zagrożonych uzależnieniem i demoralizacją, rozwijanie ich poczucia własnej wartości oraz motywowanie do podejmowania różnych form aktywności, w tym aktywności pozaszkolnej, zaspokajających ich potrzeby psychiczne i społeczne, rozwijających zainteresowania i umiejętności psychospołeczne.

W ramach opieki psychologiczno – pedagogicznej uczniowie mają możliwość korzystania z pomocy nauczycieli, wychowawcy, pedagoga w celu rozwiązywania osobistych i rodzinnych problemów. Organizacja pracy szkoły zapewnia uczniom możliwość zaspokajania potrzeb psychicznych, społecznych a także rozwój umiejętności i zainteresowań.

Wobec tych osób, u których zespół zjawisk psychicznych i oddziaływań środowiskowych stwarza wysokie prawdopodobieństwo powstania zależności od środków uzależniających oraz wobec uczniów, o których wiemy, że sporadycznie używają środków uzależniających, zagrożonych niedostosowaniem społecznym realizowane są następujące zadania z zakresu profilaktyki:

- diagnoza psychologiczna i pedagogiczna problemu, w tym diagnoza sytuacji rodzinnej i szkolnej ucznia oraz jej monitorowanie

- indywidualne rozmowy z uczniami, opieka specjalistów szkolnych, organizowanie i udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej
- umożliwienie uczniom wszechstronnego rozwoju podczas zajęć lekcyjnych oraz godziny z wychowawcą, których tematyka dostosowana jest do potrzeb uczniów
- spotkania i zajęcia o charakterze profilaktycznym, edukacyjnym i opiekuńczo - wychowawczym, budowanie poczucia własnej wartości poprzez wsparcie indywidualne uczniów
- organizowanie zajęć pozalekcyjnych zapewniających uczniom możliwość rozwoju zainteresowań i aktywnego spędzania wolnego czasu, w tym związanych z realizacją pomocy psychologiczno – pedagogicznej, również akcje profilaktyczne, konkursy, zajęcia sportowe
- organizacja zajęć prowadzonych przez specjalistów szkolnych oraz specjalistów z Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej
- osobiste wsparcie, w tym motywowanie do podejmowania form aktywności alternatywnych do wszelkiego rodzaju zachowań, mających związek z uzależnieniami lub demoralizacją
- współpraca z rodzicami (opiekunami) w zakresie wymiany informacji, poradnictwo i konsultacje, podejmowanie działań wychowawczych oraz udzielania wsparcia rodzicom
- przekazywanie informacji dotyczących dostępnych form pomocy specjalistycznej
- nawiązywanie współpracy z instytucjami i organizacjami wspierającymi szkołę i rodzinę
- udzielanie uczniom wsparcia materialnego
- pomoc w rozwiązywaniu konfliktów z rówieśnikami (prowadzenie mediacji szkolnych i działań interwencyjnych wobec uczniów – współpraca nauczycieli, dyrekcji i pedagoga)
- organizowanie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego.

12. Wewnątrzszkolne doskonalenie nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży oraz sposobu podejmowania wczesnej interwencji w sytuacjach zagrożenia uzależnieniami

Wewnątrzszkolne doskonalenie nauczycieli uwzględnia tematykę profilaktyki uzależnień i odbywa się zgodnie z potrzebami szkoły oraz wewnątrzszkolnym systemem doskonalenia zawodowego. Zasadniczym celem podejmowanych w tym zakresie działań jest przygotowanie nauczycieli do realizacji zadań wynikających ze szkolnego programu profilaktyki oraz programu wychowawczego. Służą temu również spotkania szkoleniowe w ramach realizowanych we współpracy z instytucjami z otoczenia szkoły programach

13. Dokonywanie systematycznej oceny podejmowanych działań wychowawczych i zapobiegawczych.

Członkowie Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół w Pawłosiu systematycznie dokonują oceny efektów podejmowanych działań wychowawczych i zapobiegawczych poprzez:

- ewaluację skuteczności realizacji Programu Wychowawczego i Programu Profilaktyki
- modyfikację Programu Wychowawczego i Programu Profilaktyki
- sporządzanie sprawozdań śródrocznych i rocznych przez wychowawców poszczególnych klas
- analizę sytuacji wychowawczej oraz występujących problemów i zagrożeń zawartą w sprawozdaniach sporządzonych przez pedagoga

- pracę nad analizą bieżącej sytuacji wychowawczej oraz występujących problemów i zagrożeń w zespole wychowawczym składającym się z wychowawców, pedagoga, dyrektora
- wyznaczanie kierunków dalszej pracy profilaktycznej oraz określanie zagadnień i zjawisk wymagających szczególnej uwagi
- współpracę nauczycieli i wychowawców mającą na celu planowanie kroków zaradczych oraz rozwiązywanie bieżących problemów związanych z nieprawidłowym zachowaniem uczniów
- analizę postaw poszczególnych uczniów przy wystawianiu ocen z zachowania
- modyfikację statutu szkoły.

Ewaluacja programu:

1. systematyczne sprawdzanie zgodności działań z postawionymi celami poprzez

- ankiety ewaluacyjne skierowane do wychowawców po drugim semestrze,
- obserwacje i wywiady z uczniami i z rodzicami
- rozmowy wychowawcze,
- analiza dokumentów Szkoły,
- sprawozdanie z realizacji zadań z programu wychowawczo – profilaktycznego (raz w roku).

Realizacja zaplanowanych zadań może ulegać zmianom w zależności od potrzeb (między innymi sytuacji epidemiologicznej).